

Het gezin de bron van criminaliteit?

Een onderzoek naar de invloed van het gezin op het criminele gedrag van een individu

Bachelor scriptie Sociologie

Berend Jansen (3280764)

Tom Jansen (3373274)

Begeleidster: Susanne de Goede

Universiteit Utrecht

Augustus 2013

Universiteit Utrecht

Abstract: *In deze scriptie hebben we onderzocht of sociale bindingen aan het eigen gezin van invloed zijn op crimineel gedrag van het individu. Ook hebben we onderzocht of dit verband beïnvloed wordt door de criminaliteit van het gezin. Dit hebben we verklaard met de differentiële associatietheorie en de bindingentheorie. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een dataset van het Netherlands Kinship Panel Study, waaruit 5157 respondenten zijn onderzocht. Hier van zijn er 251 criminele en 4906 niet-criminele individuen. Door middel van logistische regressie analyse is gevonden dat er een negatief verband bestaat tussen sociale bindingen aan het gezin en crimineel gedrag van het individu. Tevens is in dit onderzoek bevonden dat dit verband niet wordt beïnvloed door de criminaliteit van het gezin. De bevindingen uit dit onderzoek kunnen worden gebruikt bij het schrijven van beleid om criminaliteit in de samenleving te verminderen.*

Inhoudsopgave	Pagina
1. Inleiding	4
1.1 Introductie	4
1.2 Onderzoeksvraag	5
1.3 Maatschappelijke relevantie	6
1.4 Wetenschappelijke relevantie	7
2. Theorie en eerder onderzoek	9
2.1 Theorie	9
2.2 Eerder onderzoek	14
3. Data en methoden	19
3.1 Data	19
3.2 Representativiteit	20
3.3 Operationalisering	21
3.3.1 Criminaliteit individu	21
3.3.2 Bindingen aan gezin	22
3.3.3 Criminaliteit gezin	23
3.3.4 Controlevariabelen	24
3.5 Methode	25
4. Resultaten	26
4.1 Beschrijvende statistieken	26
4.2 Verklaring	28
5. Conclusie en discussie	32
6. Referenties	38

1. Inleiding

1.1 Introductie

Sociale wetenschappers veronderstellen dat de rol van familie belangrijk is voor de continuïteit van sociale ideeën binnen de familie (Engels, 1967; Adorno, Frenkel-Brunswik, Levinson, & Sanford, 1950; Parsons & Bales, 1955, Thomas & Znaniecki, 1958; Chodorow, 1978). Onderzoek naar intergenerationele overdracht van attitudes laat dan ook zien dat attitudes van de ouders significant positieve voorspellers zijn voor attitudes van hun volwassen kinderen (Acock & Bengtson, 1978; Bengtson, 1975, Smith, 1983). Om deze attitudes te vergelijken tussen ouders en kinderen geven Axinn en Thornton (1993) drie mogelijke mechanismen die de invloed van ouders op hun kinderen verklaren, namelijk: het hebben van een gelijke sociale positie (Bengtson, 1975), het observeren van de ouders door de kinderen (Chodorow, 1978) en actieve socialisatie technieken van de ouders zoals ondersteuning of controle (Smith, 1988). Doordat de ouders een grote invloed hebben op het gedrag van hun kinderen dragen zij een verantwoordelijkheid bij de opvoeding. Ouders hebben namelijk een grote invloed in de opvattingen, normen en waarden van hun kinderen. Andere studies wijzen echter uit dat er ook sprake kan zijn van wederzijdse beïnvloeding. Er is dus ook sprake van beïnvloeding van de attitudes van de ouders door de kinderen (Axinn & Thornton, 1993). Bevindingen uit het onderzoek van Glass, Bengtson & Dunham (1986) laten ook zien dat er sprake kan zijn van wederzijdse beïnvloeding tussen ouders en hun kinderen als het gaat om attitudes.

In dit onderzoek wordt bestudeerd of er sprake is van beïnvloeding tussen ouders en kinderen wat betreft crimineel gedrag. De bevinding dat criminaliteit geconcentreerd is in families en dat dit wordt overgedragen via generaties binnen die families is in verschillend onderzoek vastgesteld (Farrington, 2010). Een van de eerste bewijzen voor de concentratie en overdracht van criminaliteit werd weergegeven door Dugdale (1887). Deze studie liet zien dat crimineel gedrag sterk ingebed was in een enkele familie die hij de 'Jukes' noemde (Beaver, 2012). Een van de eerste grote Britse onderzoeken op dit gebied werd gedaan door Ferguson (1952), die een cross-sectionele vergelijking uitvoerde van delinquenten ten opzichte van niet-delinquenten in Glasgow. In dit onderzoek werden significant hoge overeenkomsten gevonden voor criminele veroordelingen tussen broers en/of zussen (Ferguson, 1952). Deze studies tonen dus aan dat criminaliteit in hoge mate geconcentreerd is in families. Dit komt overeen met de verwachtingen in dit onderzoek.

Recenter onderzoek laat zien dat criminaliteit en antisociaal gedrag familiair van soort is, in de zin dat een relatief klein deel van de families verantwoordelijk is voor de meerderheid van criminaliteit (Farrington, Joliffe, Loeber, Stouthamer-Loeber & Kalb, 2001; Farrington, Barnes & Lambert, 1996). Ook blijkt er een hoge correlatie te zijn tussen veroordelingen van ouders en kinderen (Farrington et al., 1996; Bijleveld & Wijkman, 2009; Thornberry, Freeman-Gallant & Lovegrove,

2009). Deze bevindingen tonen aan dat er een overeenkomst is in crimineel gedrag over generaties. Deze overeenkomst in gedrag tussen verschillende generaties wordt ook wel intergenerationele continuïteit van gedrag genoemd. De aanname van intergenerationele continuïteit van gedrag, waaronder antisociaal gedrag, is terug te zien in de wetenschappelijke literatuur (Thornberry, Freeman-Gallant, Lizotte, Krohn & Smith, 2003). Het gaat hierbij om verschillende soorten gedragingen, zoals: agressie, alcohol en drugsgebruik, gezinsgeweld, criminele geschiedenis en kindermisbruik (Thornberry et al., 2003). Uit deze onderzoeken blijkt dat het hebben van een familielid met een criminele geschiedenis, de kans op crimineel gedrag van het individu substantieel vergroot.

Er is veel onderzoek gedaan naar verklaringen en beschrijvingen van de gevolgen van crimineel gedrag (Sampson & Laub, 1993, 2003; Apel, Blokland, Nieuwbeerta & van Schellen 2010; Blokland & Nieuwbeerta, 2005). De sociale bindingen die een persoon heeft die crimineel gedrag vertoont, worden gezien als een belangrijke factor om dit criminele gedrag te verklaren (Hirschi, 1969; Sampson & Laub, 1993, 2003). Vergelijkend onderzoek tussen gezinnen met twee biologische ouders, eenouder gezinnen en gezinnen met een stiefouder, toont aan dat kinderen uit gezinnen met een stiefouder zowel meer problemen hebben als meer delinquent gedrag vertonen dan kinderen uit één van de andere typen gezinnen (Junger-Tas, 2009). Dit suggereert volgens Junger-Tas (2009) dat niet zozeer de gezinsstructuur van doorslaggevend belang is, maar dat het gaat om de kwaliteit binnen het gezin (Junger-Tas, 2009). Met kwaliteit binnen het gezin wordt in het onderzoek van Junger-Tas (2009) de controle van kinderen door de ouders en de relatie tussen ouders en kinderen bedoeld.

In deze scriptie worden de bindingentheorie van Hirschi (1969) en de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) gebruikt om het criminele gedrag van het individu te verklaren. Deze theorieën worden gebruikt om de onderzoekshypotheses uit af te leiden.

1.2 Onderzoeksvraag

Er is al veel onderzoek gedaan naar de invloed van het gezin op het criminele gedrag van het individu (Rowe & Farrington, 1997; Junger, Greene, Schipper, Hesper & Estourgie, 2013; Murray, Loeber & Pardini, 2011; Sampson & Laub, 2003; Van de Rakt, Nieuwbeerta & De Graaf, 2008). Uit deze onderzoeken blijkt dat het gezin een grote rol speelt in de opvoeding van de kinderen (Bekkers, 2007) en dat er sprake is van wederzijdse beïnvloeding van attitudes tussen ouders en hun kinderen (Axinn & Thornton, 1993; Glass et al., 1986). Sterke sociale bindingen zorgen ervoor dat de kans op crimineel gedrag verminderd wordt naarmate deze bindingen sterker worden (Church, Warton & Taylor, 2009; Hirschi, 1969). Onder sociale bindingen binnen het gezin wordt in deze scriptie *attachment* (gehechtheid) verstaan. Dit houdt in: de kwaliteit van relaties, met affectieve en emotionele

gehechtheid aan andere mensen, in deze scriptie wordt specifiek gekeken naar het gezin. Deze interpretatie van de sociale bindingen is gebaseerd op de bindingentheorie van Hirschi (1969).

Gezien de literatuur over het overdragen van attitudes binnen families en gezinnen (Acock & Bengtson, 1978; Bengtson, 1975; Smith, 1983) lijkt het aannemelijk dat het effect van sociale bindingen aan het gezin op crimineel gedrag van het individu verschilt voor individuen in criminele en niet-criminele gezinnen. Zoals Van Schellen (2012) in haar proefschrift stelt, kan het zijn dat sterke sociale bindingen aan een criminele partner leiden tot een hogere kans op crimineel gedrag van het individu in plaats van op een kleinere kans op crimineel gedrag. In dit onderzoek zal deze interpretatie van de bindingentheorie (Hirschi, 1969) worden getoetst aan de hand van de invloed van sociale bindingen aan het gezin op crimineel gedrag van het individu. Vanuit de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) en op basis van het onderzoek van Van Schellen (2012) is te beargumenteren dat sterke sociale bindingen aan een crimineel gezin leiden tot een grotere kans op crimineel gedrag van het individu. Door sterke sociale bindingen met het gezin vindt er een leerproces plaats, waarbij voor criminele gezinnen geldt dat er mogelijk ook crimineel gedrag wordt geleerd. Op basis van deze verwachtingen is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

Wat is het verband tussen de sociale bindingen binnen het gezin en het criminele gedrag van een individu en wordt dit verband beïnvloed door de criminaliteit van het gezin?

1.3 Maatschappelijke relevantie

Dit onderzoek beoogt een bijdrage te leveren aan de kennis over de sociale bindingen aan het gezin en de invloed daarvan op het criminele gedrag van een individu. De resultaten van dit onderzoek zullen bijdragen aan de maatschappelijke kennis over de invloed van het gezin bij het verklaren van crimineel gedrag en kan op deze manier zorgen voor een politiek debat over hoe de samenleving dient om te gaan met criminelen en met gezinnen. Criminaliteit is een verschijnsel in de samenleving dat als problematisch wordt ervaren (Sociaal Cultureel Planbureau, 2011). Uit eerder onderzoek is gebleken dat een relatief kleine groep verantwoordelijk is voor een groot deel van de criminaliteit (Beaver, 2012; Farrington et al., 2001; Rowe & Farrington, 1997). Andere studies laten zien dat er sprake is van intergenerationele overdracht van criminaliteit en andere typen van deviant gedrag waarbij kinderen van criminele ouders significant meer kans hebben om gearresteerd te worden dan kinderen van niet-criminele ouders (Beaver, 2012; Farrington et al., 2001; Bijleveld & Wijkman, 2009; Frisell, Lichtenstein & Langström, 2011; Rowe & Farrington, 1997; Thornberry et al., 2009). Gezien het veelvuldig rapporteren van deze bevindingen lijkt het aannemelijk dat de concentratie en overdracht van criminaliteit een relatief onuitwisbaar kenmerk is van bepaalde families (Beaver, 2012). Als mogelijke verklaring voor de overdracht van criminaliteit van het gezin naar het individu worden in dit

onderzoek de bindingentheorie van Hirschi (1969) en de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) gebruikt.

Hoe groot de invloed van het gezin is op crimineel gedrag van het individu is voor overheidsinstanties relevant. Hier kan beleid op worden geschreven of afgestemd. Er kunnen maatregelen volgen die preventief van aard zijn in de vorm van voorlichting of meer ingrijpende interventies zoals het uit huis plaatsen van een kind of dat het hele gezin beter in de gaten wordt gehouden en wordt begeleidt door overheidsinstanties. Aangezien het gezin dient als belangrijke bron van normen, waarden en attitudes door middel van een socialisatieproces (Axinn & Thornton, 1993), is het waardevol om te onderzoeken in hoeverre het gezin van invloed is op het criminele gedrag van het individu.

1.4 Wetenschappelijke relevantie

Er is al veel onderzoek gedaan naar crimineel gedrag en de invloed van gezinnen en families op crimineel gedrag (Beaver, 2012; Besemer & Farrington, 2012; Thornberry et al., 2009). Enkele van deze eerdere onderzoeken keken alleen naar criminaliteit van zonen (Farrington et al., 2001; Sampson & Laub, 2003); andere onderzoeken richtten zich op de invloed van de vader (Sampson & Laub, 1993) en weer andere onderzoeken richtten zich op de invloed van beide ouders op hun kinderen (Bijleveld & Wijkman, 2009; Farrington & Rowe, 1997; Thornberry et al., 2003; Thornberry et al., 2009). Deze studie zal een bijdrage leveren aan het onderzoeksveld, over de invloed van het gezin op criminaliteit van een individu, door zich te richten op zowel de invloed van ouders, kinderen en broers en zussen op crimineel gedrag van het individu. De invloed van het gezin zal gemeten worden door de sterkte van de sociale bindingen die een individu heeft aan zijn gezin. De veronderstelling op basis van de bindingentheorie van Hirschi (1969) en de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) is dat naarmate de sociale bindingen sterker zijn, de normen en waarden meer worden overgenomen. Dit leidt naar verwachting bij criminele gezinnen tot meer criminaliteit en bij niet-criminele gezinnen tot minder criminaliteit.

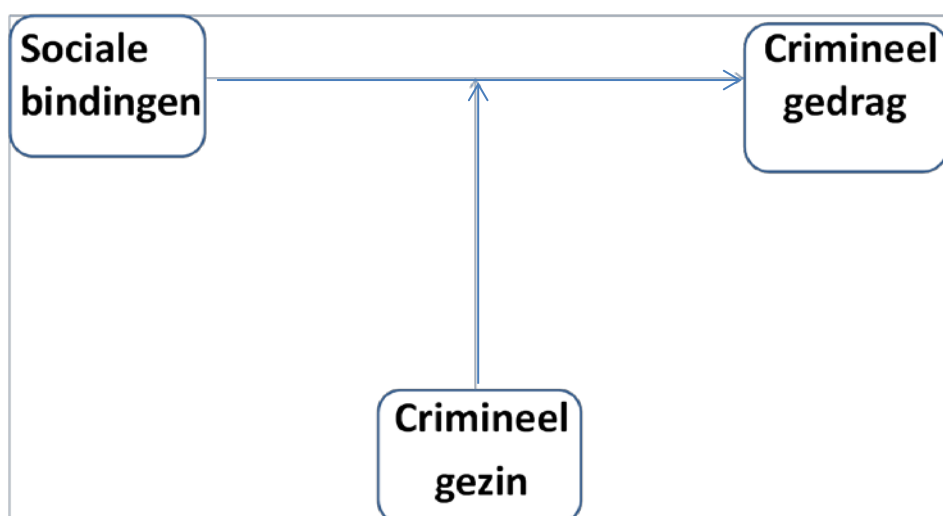
Een beperking van het onderzoek van Farrington et al., (2001) is dat er in hun onderzoek is gefocust op een hoge risicogroep om crimineel gedrag te vertonen. Dit kan van invloed zijn op de gevonden effecten en dus de generaliseerbaarheid van de bevindingen beperken. In deze scriptie wordt gekeken naar een steekproef die representatief beoogt te zijn voor de gehele Nederlandse samenleving. Daarnaast maken veel studies gebruik van zelf-rapportages om criminaliteit te meten. Dit is voor adolescenten wel betrouwbaar, maar dit blijkt een minder valide en betrouwbare methode te zijn onder volwassenen (Junger-Tas & Haen-Marshall, 1999).

Op het onderzoek van Van de Rakt (2011) na zijn de meeste onderzoeken kwalitatief van aard (Hirschi, 1969; Farrington & Rowe, 1997; Sampson & Laub, 1993). Meer kwantitatief onderzoek kan een bijdrage leveren aan de generaliseerbaarheid van de bevindingen. Waar Van de Rakt (2011) onderzoek doet naar de intergenerationele overdracht van criminaliteit, onderscheidt deze scriptie zich door niet alleen te kijken naar de invloed van de ouders op het kind, maar door ook te kijken naar de invloed van criminaliteit van het kind op de ouders. De invloed van de broers en zussen op de gezinsleden wordt ook meegenomen in dit onderzoek. De verschillende invloeden van de ouders, het kind en de broers en zussen worden echter wel samengenomen tot één factor, namelijk gezin. De gezinsleden zullen dus niet apart geanalyseerd worden in dit onderzoek.

Deze studie beoogt een bijdrage te leveren aan het begrijpen van overdracht van crimineel gedrag van gezinsleden op een individu uit dat gezin. De invloed van gezinsleden zal verklaard worden door de mate van gehechtheid (attachment) binnen het gezin. Er volgt eerst een theoretisch hoofdstuk waarin de zelfcontrole theorie van Gottfredson en Hirschi (1990), de bindingentheorie van Hirschi (1969) en de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) worden besproken. Vervolgens zal een overzicht van eerder onderzoek worden gegeven dat kijkt naar de overdracht van crimineel gedrag binnen gezinnen. Daarna volgt het eigen onderzoek met de bijbehorende analyses die het verband tussen bindingen aan het gezin en criminaliteit van een individu toetsen.

Er wordt in dit onderzoek gekeken of er een moderatie effect plaats vindt. Er wordt gekeken wat het verband is tussen de sterkte van de sociale bindingen binnen een gezin en het criminele gedrag van een individu en of dit verband wordt beïnvloed door de criminaliteit van het gezin. Om het onderzoek te verduidelijken volgt hier een figuur die de verbanden en het moderatie effect weergeeft.

Figuur 1: Schematische weergave van het moderatie-effect van een crimineel gezin op de relatie tussen de sociale bindingen binnen een gezin en het criminele gedrag van het individu.

2. Theorie en eerder onderzoek

2.1 Theorie

Er zijn verschillende verklaringen binnen de criminologie voor het ontstaan van crimineel gedrag. Deze verklaringen zijn grofweg op te delen in twee categorieën. Aan de ene kant heb je de statische theorieën. De aanhangers hiervan zien crimineel gedrag als iets dat in de vroege jeugd wordt ontwikkeld en niet meer verandert gedurende de levensloop. Aan de andere kant zijn er de dynamische theorieën die er vanuit gaan dat er wel verandering kan optreden in het criminele gedrag gedurende de levensloop door externe en interne invloeden (Wong, Bijleveld & Slotboom, 2009; Van de Rakt, 2011). Het is voor ons onderzoek van belang om het verschil tussen deze theorieën te bespreken omdat ze andere waarden geven aan de sociale bindingen binnen een gezin. Volgens de statische theorieën hebben de sociale bindingen binnen een gezin geen invloed op het criminele gedrag van een individu, volgens de dynamische theorieën is deze invloed er wel. Daarnaast hebben zij andere verklaringen voor crimineel gedrag van het individu. De statische theorieën beschrijven dat criminaliteit al vroeg in het leven wordt bepaald en gedurende de rest van het leven constant blijft. Volgens de dynamische theorieën is criminaliteit gedurende het leven wel aan verandering onderhevig door externe en interne invloeden. De verwachting op basis van deze theorieën is dat de sociale bindingen binnen het gezin het gehele leven van invloed zijn op het criminele gedrag van een individu (Wong, Bijleveld & Slotboom, 2009; Van de Rakt, 2011). De mate waarin deze invloed sterker of zwakker wordt kan echter wel verschillen over de levensloop.

Voordat deze theorieën worden besproken moet eerst het basisprincipe van deze theorieën worden uitgelegd. De bindingentheorie en de zelfcontroletheorie die in dit onderzoek worden besproken gaan uit van het Hobbesiaanse principe. Dit heeft te maken met de biologische factor van de slechtheid van de mens. De biologische factor wordt verduidelijkt door het bespreken van de boeken *Leviathan* (1651) en *Le Cive* (1642) van Thomas Hobbes. Volgens deze zeventiende-eeuwse Engelse filosoof zijn alle mensen van nature slecht (*homo homini lupus*). Hobbes beschrijft dat er een natuurtoestand is waarin iedereen gelijk is. Door deze gelijkheid en het ontbreken van een overheid die wetten en regels instelt ontstaat er wantrouwen en bedrog. Dit zal resulteren in een oorlog van allen tegen allen (*bellum omnium contra omnes*) (Hobbes, 1651; Schochet, 1967; Kronman, 1985). Wanneer er geen wetten zijn, heeft iedereen het recht op alles en zal iedereen door middel van geweld hun eigen goed verdedigen of andermans goed proberen af te pakken (Hobbes, 1642; Hobbes, 1651; Schochet, 1967; Kronman, 1985). Het mensbeeld van Hobbes wordt in dit onderzoek als uitgangspunt genomen bij de bespreking van de bindingentheorie en de zelfcontroletheorie.

Statische theorieën

Zelfcontrole theorie

Gottfredson en Hirschi (1990) zijn aanhangers van de statische theorieën en stellen op basis van de bevindingen in hun onderzoek dat het bij criminaliteit om de mate van zelfcontrole gaat. Deze zelfcontrole wordt bij een kind in de vroege jeugd gevormd en zal vervolgens in het verdere leven niet meer veranderen en wordt daarom gezien als een stabiele factor. Het belang van het gezin bij de ontwikkeling van zelfcontrole bij een kind is groot, omdat het gezin verantwoordelijk is voor de mate van zelfcontrole bij hun kinderen (Gottfredson & Hirschi, 1990; Van de Rakt, 2011; Van Schellen, 2012). Een gebrekkige zelfcontrole is dan ook het gevolg van een slechte opvoeding. Onder een slechte opvoeding wordt verstaan dat de ouders hun kinderen niet corrigeren en bestraffen, en niet goed in de gaten houden. Door een slechte opvoeding is de kans groot dat de kinderen zelf een lage mate van zelfcontrole krijgen in hun latere leven en daardoor een grotere kans hebben om crimineel te worden (Gottfredson & Hirschi, 1990; Van de Rakt, 2011). Bovendien stellen Gottfredson en Hirschi (1990) dat ouders die crimineel zijn, een grotere kans hebben om criminele kinderen op te voeden dan ouders die niet crimineel zijn.

Gottfredson en Hirschi (1990) stellen dat criminele ouders het criminele gedrag van de kinderen niet willen aanmoedigen. Maar doordat de ouders zelf een gebrek aan zelfcontrole hebben en hun gedrag op directe behoeftebevrediging is gericht, zijn zij minder goed in staat om kinderen op te voeden (Gottfredson & Hirschi, 1990; Van de Rakt, 2011; Van Schellen, 2012). De slechte opvoeding resulteert in kinderen met weinig zelfcontrole, wat vervolgens zorgt voor een verhoogde kans op criminaliteit. Omdat de zelfcontrole volgens deze theorie niet meer verandert gedurende de levensloop en de verdere gebeurtenissen in het leven geen invloed hebben op het criminele gedrag, behoort deze verklaring tot de stroming van de statische theorieën en is het volgens Gottfredson en Hirschi (1990) niet nodig om longitudinale studies te verrichten naar het criminele gedrag van een individu (Gottfredson & Hirschi, 1990; Van de Rakt, 2011). Omdat theorieën verworpen kunnen worden zijn er echter altijd longitudinale studies nodig om te kijken of deze theorie wordt verworpen of niet.

Deze theorie van Gottfredson en Hirschi is relevant voor dit onderzoek omdat het uitgaat van crimineel gedrag van een individu die te wijten is aan een biologische factor en een gebrek aan zelfcontrole. Op basis van deze theorie van Gottfredson en Hirschi (1990) zou dit voor ons onderzoek betekenen dat de invloed van het gezin op het criminele gedrag van een individu gedurende zijn leven even groot blijft en dat de sociale bindingen niet relevant zijn. De zelfcontrole wordt in een vroege jeugdfase van het individu ontwikkeld en verandert daarna niet meer. Gottfredson en Hirschi (1990) beschrijven dat er geen invloed van het gezin meer is na de jeugdfase op het criminele gedrag van het individu omdat de zelfcontrole, die samenhangt met de mate van crimineel gedrag, niet meer verandert

na de opvoeding. Deze zelfcontroletheorie zegt dat criminaliteit erfelijk bepaald is en daarnaast aan een slechte opvoeding te wijten is dat iemand crimineel gedrag vertoont (Gottfredson & Hirschi, 1990; Van de Rakt, 2011).

In het volwassen leven zijn er geen externe factoren meer die het criminele gedrag beïnvloeden. In ons onderzoek zou dat betekenen dat het gezin dan ook geen invloed meer heeft. Onze onderzoeksvraag die over de sociale bindingen binnen het gezin gaat, spelen volgens deze theorie geen rol en de verwachting op basis van deze theorie is dat de sterkte van de bindingen geen significante verschillen opleveren (Gottfredson en Hirschi, 1990). Er is echter wel een significant verschil te verwachten tussen criminele en niet-criminele gezinnen. Criminele gezinnen zullen door een slechte opvoeding vaker criminele kinderen voortbrengen dan niet-criminele gezinnen. Dit komt doordat de individuen in het criminele gezin vaker een gebrek aan zelfcontrole hebben dan in niet-criminele gezinnen. Volgens deze theorie is er invloed van de ouders op het kind door een slechte opvoeding; er is echter geen invloed van het kind op de ouders en op broers en zussen in het vertonen van crimineel gedrag. Omdat deze theorie van Gottfredson en Hirschi (1990) zegt dat crimineel gedrag een statische factor is en dat de bindingen van een individu niet van invloed zijn, wordt deze theorie in dit onderzoek niet als leidende theorie gebruikt. In dit onderzoek is de verwachting dat de sterkte van de bindingen mee spelen in het verklaren van crimineel gedrag.

Dynamische theorieën

Sampson en Laub zijn aanhangers van de stroming van dynamische theorieën. Zij beschrijven in hun werk *Crime in the making* (1993) dat niet alleen zelfcontrole van belang is, maar ook de individuele verandering en belangrijke gebeurtenissen in iemands volwassen leven verklaringen kunnen zijn voor de mate van criminaliteit (Sampson en Laub, 1993). Op basis hiervan is de verwachting dat de invloed van het gezin het gehele leven blijft mee spelen in het gedrag van het individu. Dit betekent voor ons onderzoek dat de sociale bindingen binnen het gezin zowel op jonge leeftijd, als op oudere leeftijd van invloed zijn op het criminele gedrag van het individu. Wanneer iemand opgroeit in een crimineel gezin en daardoor zelf geneigd is om criminele handelingen te verrichten, betekent dit niet dat hij automatisch op oudere leeftijd ook crimineel is. De individuele verandering en een gunstige omgeving kunnen er voor zorgen dat het individu later niet crimineel is (Sampson en Laub, 1993). De externe factoren die in dit onderzoek besproken worden die van invloed kunnen zijn op het criminele gedrag van een individu zijn de sociale bindingen binnen het gezin.

Differentiële associatietheorie

De volgende dynamische theorie die hier wordt besproken is de differentiële associatie theorie van Sutherland (1947). Sutherland was het niet eens met het heersende beeld in zijn tijd binnen de criminologie dat daders moreel, psychisch en fysiek minder waren dan de rest van de bevolking

(Lanier & Henry, 1998; Matsueda, 1982; Sutherland, 1947). Sutherland stelt dat delinquenten en niet-delinquenten van nature niet van elkaar verschillen. Ze hebben geen verschillende persoonlijkheden en denken of leren ook niet anders. In plaats daarvan beschrijft Sutherland dat crimineel gedrag wordt aangeleerd (Sutherland, 1947). Dit aanleren gebeurt door de mensen die het dichtst in de leefomgeving van deze persoon staan. Dit kunnen bijvoorbeeld de ouders, familie en vrienden zijn. In dit onderzoek richten wij ons op het gezin. Het verschil tussen criminelen en niet-criminelen ontstaat bij de inhoud van wat geleerd wordt door het gezin (Sutherland, 1947; Lanier & Henry, 1998; Matsueda, 1982).

Er zijn twee basiselementen van Sutherlands theorie. Ten eerste gaat het om wat er geleerd wordt. Hier worden de motieven, rationalisaties en houdingen ten opzichte van crimineel gedrag bedoeld. Maar ook de technieken voor het plegen van criminaliteit en de evaluaties van anderen ten opzichte van deze elementen vallen hier onder (Vold en Bernard, 1986; Sutherland & Cressey, 1992). Ten tweede gaat het om het proces waarin dit leren plaats vindt. Hier gaat het om in welke groepen dit plaats vindt en in welke situatie dit leren gebeurt (Vold en Bernard, 1986; Sutherland, 1947; Lanier & Henry, 1998). Criminelen associëren zich met het gedrag dat zij waarnemen bij de mensen in hun omgeving en nemen de normen en waarden van de delinquente subcultuur over. Deze normen en waarden gaan tegen de normen en waarden van de maatschappij in en dit resulteert in deviant gedrag (Lanier & Henry, 1998; Matsueda, 1982). Volgens deze theorie van Sutherland (1947) kan ieder individu crimineel worden als gevolg van sociale processen waardoor zij deviante gedragingen en ook bepaalde rationalisaties aanleren die dit gedrag voor deze persoon rechtvaardigen (Lanier & Henry, 1998).

Er zit ook een rationele overweging in het worden van crimineel volgens de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947). Wanneer er meer voordelen om de wet te overtreden zijn dan om de wet te gehoorzamen, wordt een persoon crimineel. Dit onderdeel is gebaseerd op de rationele keuzetheorie. Deze klassieke economische theorie gaat er vanuit dat mensen nadenken over de voor- en nadelen van hun keuze om criminele handelingen te plegen en maken vervolgens rationeel en bewust hun keuze om criminaliteit te plegen (Lanier & Henry, 1998). De Amerikaanse econoom Gary Becker heeft in zijn *Economic way of looking at behavior* (1993) deze theorie gebruikt om gebeurtenissen op macro niveau te verklaren door te kijken naar individuen en hun overwegingen op microniveau. Mensen zijn altijd bezig om hun welzijn te maximaliseren. Ze willen dit doen door zoveel mogelijk nut uit iets te halen, door zo weinig mogelijk moeite erin te steken (Becker, 1993). In ons onderzoek is de verwachting dat dit in sommige gevallen zal leiden tot crimineel gedrag. Deze rationele keuzetheorie als onderdeel van de differentiële associatietheorie is een dynamische theorie, omdat de voor- en nadelen kunnen veranderen over de tijd. Daarnaast kunnen de invloeden van de omgeving en de waarden van een individu veranderen waardoor er een ander beeld ontstaat over de voor- en nadelen (Lanier & Henry, 1998; Becker, 1993).

De differentiële associatietheorie bespreekt de overdracht van criminele attitudes. Deze overdracht vindt plaats door middel van een leerproces. Het is relevant voor ons onderzoek om te kijken in hoeverre de criminele normen en waarden van een individu worden aangeleerd door het gezin. In dit onderzoek wordt er gekeken naar de sociale bindingen die een individu heeft aan zijn gezin. Hoe meer sociale bindingen er zijn binnen een gezin, hoe meer een individu de normen en waarden van dit gezin zal overnemen. Als er deviante normen en waarden heersen binnen een gezin, dan is de verwachting in dit onderzoek dat sterkere sociale bindingen binnen dit gezin zullen leiden tot een grotere kans op crimineel gedrag bij een individu. Op basis van deze verwachting komen wij tot de volgende hypothese (1) *Individuen in een crimineel gezin hebben een grotere kans om crimineel gedrag te vertonen dan individuen in een niet-crimineel gezin.*

Bindingentheorie

De bindingentheorie van Hirschi (1969) valt ook onder de dynamische theorieën. Opvallend bij de theorie van Hirschi (1969) is dat deze de link legt tussen het individu en sociale instituties, variërend van hechting aan het gezin tot acceptatie van conventionele normen en waarden (Booth, Farrell & Varano, 2008). Naarmate de bindingen van het individu met de sociale instituties verzwakken, zal als gevolg hiervan het individu eerder crimineel gedrag vertonen. Dit heeft te maken met de biologische factor (Hobbes, 1651; Schochet, 1967; Kronman, 1985). Mensen zijn van nature ‘slecht’, maar door de bindingen met anderen en de normen en waarden die daarbij horen, houden zij zich in om crimineel gedrag te plegen. Wanneer er minder bindingen aanwezig zijn in het leven van een individu, is er minder te verliezen en zijn er ook geen normen en waarden meer die moeten worden nageleefd. De drempel om criminaliteit te plegen zal dan worden verlaagd en mensen zullen eerder terugvallen in het natuurlijke slechte criminele gedrag (Hirschi, 1969).

De andere kant van deze theorie is dat wanneer de bindingen van het individu met sociale instituties versterken, dit ervoor zal zorgen dat die persoon minder crimineel gedrag zal vertonen. Omdat de bindingen gedurende het leven kunnen veranderen, kan ook de mate van crimineel gedrag veranderen. Om deze reden is deze theorie als een dynamische theorie te bestempelen (Sampson & Laub, 1993). De bindingentheorie benadert criminaliteit vanuit een andere invalshoek dan andere criminologische theorieën. Waar andere theorieën proberen te verklaren waarom een individu wél delinquent is, verklaart de bindingentheorie waarom een individu niet delinquent is (Hirschi, 1969). Zowel delinquenten als niet-delinquenten delen dezelfde impulsen om delinquent gedrag te vertonen. Het verschil zit hem echter in de mate waarin zij worden beperkt om toe te geven aan die impulsen (Van Schellen, 2012; Sampson & Laub, 1993; Hirschi, 1969; Van de Rakt, 2011).

In zijn bindingentheorie spreekt Hirschi over vier factoren: attachment, commitment, involvement en belief (Hirschi, 1969). Attachment gaat over de mate van hechting of gehechtheid

tussen kinderen en hun ouders of andere belangrijke individuen in hun leven. Het gaat dan over ouderlijk toezicht; kwaliteit van communicatie tussen ouders en hun kinderen; hoeveel tijd ouders en kinderen doorbrengen; wat ouders weten van de vrienden van hun kinderen en vertrouwenskwesaties (Agnew, 1991; Hirschi, 1969). Omdat wij in dit onderzoek ons alleen richten op de sociale bindingen (attachment) binnen het gezin, worden de andere drie factoren buiten beschouwing gelaten. Volgens Hirschi (1969) is het zo dat wanneer er minder sprake is van attachment, er meer kans is op non-conformiteit. Dit heeft tot gevolg dat een individu zich afwijkend gedraagt ten opzichte van de maatschappij. Volgens Hirschi (1969) leiden meer sociale bindingen dus tot minder crimineel gedrag.

In dit onderzoek hanteren wij echter niet de bindingentheorie zoals Hirschi (1969) dat doet, maar verwachten wij dat sterkere bindingen niet altijd leiden tot minder crimineel gedrag. Deze verwachtingen komen overeen met het onderzoek van Van Schellen (2012). Zij stelt in haar proefschrift, dat het valt het te betwijfelen of sterkere sociale bindingen, in haar proefschrift in de vorm van een huwelijk, altijd leiden tot vermindering van crimineel gedrag. De verwachting in dit onderzoek op basis van de bindingentheorie van Hirschi (1969) is dat meer bindingen leiden tot minder crimineel gedrag. De verwachting is dat het opgroeien in een crimineel gezin en de sterkte van de sociale bindingen binnen dit gezin leiden tot meer crimineel gedrag. Op basis van deze verwachtingen komen wij tot de volgende hypothese (2) *Het verband tussen sociale bindingen en crimineel gedrag van het individu wordt beïnvloed door de criminaliteit van het gezin. Bij niet-criminele gezinnen zullen sterke sociale bindingen leiden tot minder crimineel gedrag; bij criminele gezinnen zullen sterke sociale bindingen leiden tot meer crimineel gedrag.*

In deze paragraaf is uiteengezet wat de theorieën zijn op het gebied van crimineel gedrag van een individu in relatie tot het gezin. Er zijn hierbij statische en dynamische theorieën te onderscheiden die proberen te verklaren waarom een individu crimineel gedrag vertoont. Dit onderzoek richt zich op de dynamische theorieën en baseert de hypothesen op de differentiële associatietheorie van Sutherland (1992) en de bindingentheorie van Hirschi (1969). Dit onderzoek richt zich op de criminele en niet-criminele gezinnen en onderzoekt wat voor invloed de sociale bindingen binnen het gezin hebben op het criminele gedrag van een individu. De volgende paragraaf richt zich op eerder onderzoek dat gaat over criminaliteit en het gezin.

2.2 Eerder onderzoek

Er zijn al vele verschillende onderzoeken gedaan naar het verband tussen het gezin, de sociale bindingen en het criminele gedrag van een individu. In deze sectie zullen de belangrijkste bevindingen uit eerder onderzoek besproken worden. We bespreken respectievelijk eerder onderzoek uit de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Nederland.

Onderzoek in de Verenigde Staten

In de Verenigde Staten is er veel onderzoek gedaan naar intergenerationele overdracht van criminaliteit. In een onderzoek van Sampson en Laub (1993) wordt de criminaliteit gedurende de levensloop bestudeerd aan de hand van data die was verzameld door Sheldon en Eleanor Glueck gedurende de twintigste eeuw. De Gluecks (1950) deden in hun 'Unraveling Juvenile Delinquency' longitudinaal onderzoek naar 500 delinquenten en 500 niet-delinquenten die opgegroeid waren in dezelfde buurten in Massachusetts, maar uiteindelijk compleet verschillende levens gingen leiden (Sampson & Laub, 1993). Aan de hand van deze data kwamen Sampson en Laub tot de conclusie dat de bindingen aan mensen die 'normaal' gedrag vertonen ervoor kunnen zorgen dat de kans kleiner wordt om crimineel gedrag te plegen, maar ook dat bindingen aan criminele vrienden juist voor een grotere kans op crimineel gedrag kan zorgen (Sampson & Laub, 1993). Sampson en Laub keken net als dit onderzoek naar de sociale bindingen binnen groeperingen die ervoor kunnen zorgen dat een persoon minder of meer crimineel gedrag vertoont. Waar Sampson en Laub (1993) echter keken naar de sociale bindingen van een individu aan criminele vrienden, wordt in dit onderzoek gekeken naar de sociale bindingen binnen een gezin.

Een onderzoek dat zich wel focust op criminaliteit binnen families en de overdracht daarvan is het onderzoek van Farrington, Joliffe, Loeber, Stouthamer-Loeber & Kalb (2001). Zij deden onderzoek naar de relaties binnen families en hun uitwerking op de mate van criminaliteit over drie generaties en keken hierbij naar de gehele familie, dus niet alleen naar het gezin. Uit hun onderzoek bleek dat criminaliteit zich concentreert in families en dat criminaliteit per generatie overgedragen wordt. Wanneer een persoon gearresteerd is geweest, is de kans groter dat een individu uit dezelfde familie ook is gearresteerd. Voor hun onderzoek hebben Farrington et al. (2001) gebruik gemaakt van de 'Pittsburgh Youth Study' waarbij het criminele gedrag van 1395 Pittsburghse jongens en hun familieleden zijn onderzocht. Het aantal arrestaties binnen families gevonden door Farrington et al. (2001) geeft aan dat criminaliteit zich concentreert binnen groepen en dat het wordt overgedragen van generatie op generatie.

Een andere studie die onderzoek doet naar de intergenerationele overdracht van crimineel gedrag is de 'Rochester Youth Study'. Dit is een longitudinale studie die in 1988 is begonnen met het volgen van 1,000 adolescenten, hun ouders en op latere leeftijd hun kinderen. Aan de hand van deze studie is gebleken dat antisociaal gedrag van de ouders leidt tot agressie bij jonge kinderen (Thornberry, Freeman-Gallant, Lizotte, Krohn & Smit, 2003; Thornberry, Freeman-Gallant & Lovegrove, 2009) en kan resulteren in delinquent en crimineel gedrag naarmate die kinderen ouder worden (Thornberry, 2005).

Onderzoek gedaan door Giordano (2010) in Ohio, die zich focust op crimineel gedrag van de vader en moeder, laat zien dat kinderen van criminele ouders een grotere kans hebben om zelf ook crimineel te worden dan kinderen van niet-criminele ouders. Hierbij is gebruik gemaakt van de 'Ohio Life Course Study' waar in totaal 158 respondenten zijn onderzocht. Een grootschaliger onderzoek naar de concentratie van criminaliteit binnen families is gedaan door Beaver (2012). In zijn studie is gebruik gemaakt van de 'National Longitudinal Study of Adolescent Health' waarbij na vier waves gebruik is gemaakt van gegevens over 2069 respondenten. Dit is representatief voor de Amerikaanse jeugd die in 1994-1995 naar de middelbare school gingen. Naast het gegeven dat ongeveer vijf procent van de families verantwoordelijk is voor vijftig procent van alle criminele arrestaties is ook gebleken dat er sprake is van overeenkomsten in crimineel gedrag tussen broers en zussen. Na verdere analyses is gebleken dat er sprake is van intergenerationele overdracht van gearresteerd worden, een voorwaardelijke straf opgelegd krijgen, opgesloten worden en meerdere keren gearresteerd worden (Beaver, 2012). Dit grootschalige onderzoek bevestigt dat er een concentratie en overdracht van crimineel gedrag binnen families is. Daarnaast toont dit onderzoek aan dat er niet alleen overdracht van crimineel gedrag van de ouders op het kind is, maar ook dat broers en zussen invloed op elkaar hebben.

De besproken studies afkomstig uit de Verenigde Staten vinden een consistente associatie tussen crimineel gedrag van de ouders en crimineel gedrag van hun kinderen. Daarnaast zijn niet alleen de ouders, maar ook de broers en zussen van invloed op het criminele gedrag van het individu.

Onderzoek in Engeland

Ook in Engeland is er veelvuldig onderzoek gedaan naar de intergenerationele overdracht van criminaliteit. De meest toonaangevende studie op dit gebied is in Engeland de 'Cambridge Study in Delinquent Development' (CSDD). Deze studie volgt 411 jongens uit Londen en hun families door middel van interviews en het verzamelen van officiële data. Deze studie is door verschillende onderzoekers gebruikt. Onderstaande besproken eerdere onderzoeken uit Engeland maken gebruik van de gegevens van het CSDD. De grootte van de onderzochte groep is dan ook in alle onderzoeken gelijk aan 411 personen, tenzij er anders wordt vermeld.

Farrington, Barnes & Lambert (1996) hebben naar aanleiding van de CSDD gevonden dat een klein deel van de families, ongeveer vijf a zes procent, verantwoordelijk is voor iets meer dan de helft van alle misdrijven. Waar Beaver (2012) dit in de Verenigde Staten heeft onderzocht, kwamen Farrington et al. (1996) in Engeland dus tot dezelfde bevindingen. Daarnaast waren hun bevindingen dat de criminele carrières van kinderen sterk lijken op de criminele carrières van hun vaders. Farrington et al. (1996) vonden ook nog dat de veroordeling van één familielid sterk gerelateerd is aan de veroordeling van een ander familielid.

Rowe en Farrington (1997) hebben in hun onderzoek binnen de CSDD alleen gekeken naar 344 gezinnen met twee of meer kinderen en vonden een sterk direct effect van veroordeelde ouders op crimineel gedrag van hun kinderen. Ook vonden zij een correlatie in crimineel gedrag tussen broers en tussen zussen. Correlatie tussen broers en zussen was er ook, maar in mindere mate. Het onderzoek van Rowe en Farrington (1997) toont aan dat er tussen broers en tussen zussen correlatie van crimineel gedrag is. Dit toont aan dat er onderlinge invloed tussen gezinsleden is.

In 2012 hebben Farrington en Besemer onderzoek gedaan naar de criminele carrières van vaders en hun kinderen. Hieruit is gebleken dat kinderen van vaders die sporadisch of chronisch crimineel gedrag vertonen significant vaker veroordeeld worden dan kinderen van vaders die niet veroordeeld zijn (Farrington & Besemer, 2012). Er is echter geen verschil vastgesteld tussen de veroordelingen van kinderen van sporadisch en chronisch veroordeelde vaders. Er wordt dus wel intergenerationele overdracht van crimineel gedrag vastgesteld, maar het is het veroordeeld zijn van de vader dat een rol speelt voor de criminaliteit van zijn kinderen en niet waarvoor of hoe vaak hij veroordeeld is (Farrington & Besemer, 2012). In hun onderzoek hebben Farrington en Besemer (2012) gebruik gemaakt van het CSDD, maar om de steekproef te vergroten hebben zij ook de broers en zussen van die respondenten onderzocht. Dit heeft geleid tot een steekproef van in totaal 1184 kinderen, waarvan 402 meisjes en 782 jongens. Deze studie is relevant voor ons onderzoek omdat er blijkt dat er concentratie en overdracht is van crimineel gedrag binnen gezinnen, maar dat er geen verschil is tussen chronisch of sporadisch veroordeelde vaders.

Voordat er gekeken zal worden naar onderzoek in Nederland, wordt een vergelijkend onderzoek tussen Nederland en Engeland van Besemer, Van der Geest, Murray, Bijleveld & Farrington (2011) besproken. Zij hebben onderzoek gedaan naar het effect van ouders die in de gevangenis zitten op crimineel gedrag van hun kinderen. Voor Engeland zijn de gegevens van het CSDD gebruikt. Er werden 782 mannen en 402 vrouwen onderzocht. Voor Nederland is de 'NSCR-Transfive Study' gebruikt waarbij 412 mannen en 392 vrouwen zijn onderzocht. Interessant is dat er duidelijke verschillen zijn gevonden tussen de twee landen. In Nederland is er geen significant effect gevonden tussen gevangenschap van de ouders op crimineel gedrag van hun kinderen. In Engeland is er alleen een significant effect gevonden voor zonen, dat deels verklaard kan worden door criminaliteit van de ouders (Besemer et al., 2011).

Onderzoek in Nederland

Ook in Nederland is er een aantal onderzoeken verricht op het gebied van het overdragen van crimineel gedrag. Het onderzoek van Nijhof, Engels, Wientjes & De Kemp (2007) heeft informatie verworven over 577 jeugddelinquenten, tussen de acht en veertien jaar oud, en hun ouders door middel van regionale politie data van Nederland. De resultaten laten zien dat de frequentie van overtredend

gedrag van de ouders is gerelateerd aan de frequentie van crimineel gedrag van de kinderen (Nijhof et al., 2007). Dit onderzoek geeft aan dat er ook in Nederland sprake is van overdracht en concentratie van criminaliteit binnen gezinnen.

Waar Nijhof et al. (2007) keken naar de overdracht van criminaliteit naar jonge kinderen, kijkt het onderzoek van Besjes en Van Gaalen (2008) naar jongvolwassenen. Zij hebben een grootschaliger onderzoek gedaan met behulp van data van het Centraal Bureau voor de Statistiek en keken naar 94.000 Nederlanders tussen de achttien en tweeëntwintig jaar oud. Hieruit is gebleken dat één op de twaalf jongvolwassenen opgroeit in een gezin met ten minste één criminele ouder. Volgens Besjes en Van Gaalen (2008) is er sprake van intergenerationele overdracht van criminaliteit. Wanneer een vader verscheidene keren crimineel gedrag vertoont, hebben hun kinderen een zes keer zo grote kans om ook crimineel gedrag te vertonen, vergeleken met kinderen wiens vader geen crimineel gedrag heeft vertoond. Deze kans werd nog hoger wanneer de delinquente ouder de moeder zou zijn; het kind in hetzelfde huis woont als de delinquente ouder en naarmate de delinquente gedragingen serieuzer zijn (Besjes & Van Gaalen, 2008).

Dan is er nog onderzoek van Van de Rakt (2011) dat goed aansluit bij ons onderzoek. Zij heeft onderzoek verricht op basis van de differentiële associatie theorie van Sutherland (1947) en maakt hierbij gebruik van gegevens van de Criminele Carrière en levensloop Studie (CCLS). Zij kijkt naar 4.271 willekeurig gekozen mannen uit Nederland die in 1977 waren veroordeeld. Zij toont aan dat er een samenhang bestaat tussen de criminele levens van vaders en hun kinderen. Kinderen van criminele vaders hebben een verhoogde kans op een veroordeling in iedere fase van hun leven. Ook toont Van de Rakt (2011) in haar onderzoek aan dat naarmate de vader een meer crimineel levenspad bewandelt, het kind een verhoogde kans op een veroordeling heeft. Er zijn echter maar kleine effecten van gevangenschap van de vader op de ontwikkeling van de veroordelingen van de kinderen (Van de Rakt, 2011). Ten slotte heeft zij nog onderzoek gedaan aan de hand van dezelfde gegevens van de CCLS naar de samenhang tussen veroordelingen bij individuen en bij de familieleden als broers/zussen, vaders en moeders. Haar onderzoek heeft aangetoond dat er hier sprake van een sterk verband is tussen de gezinsleden in de mate van veroordelingen (Van de Rakt, 2011). Deze bevindingen sluiten goed aan bij de verwachtingen van ons onderzoek. Ook Van de Rakt (2011) kijkt naar het hele gezin om het criminele gedrag van het individu te verklaren. Er wordt een sterk verband gevonden bij veroordelingen tussen alle gezinsleden.

3. Data en Methoden

3.1 Data

Om de invloed van crimineel gedrag van gezinsleden op crimineel gedrag van het individu te onderzoeken wordt in deze scriptie gebruik gemaakt van data van het Netherlands Kinship Panel Study (NKPS) uit 2005 (Dijkstra, Kalmijn, Knijn, Komter, Liefbroer & Mulder, 2005). Het NKPS is een panel studie waarmee de dynamiek van familiale solidariteit en de gevolgen van solidariteit binnen familierelaties worden onderzocht. Het onderzoek is een samenwerkingsverband tussen het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) en de universiteiten in Utrecht, Tilburg, Amsterdam en Rotterdam. Het NKPS heeft gebruikt gemaakt van twee waves: de eerste wave is van de periode van september 2002 tot en met januari 2004. De tweede wave is van de periode september 2006 tot en met juni 2007. In deze scriptie zal data uit de eerste wave worden gebruikt. De data die is verzameld is gefocust op relaties en relatienetwerken. De data komt van een steekproef uit de Nederlandse samenleving. Dit is een gerandomiseerde steekproef van individuen in privéhuishoudens in Nederland, met een minimumleeftijd van 18 en een maximumleeftijd van 79 jaar. Bewoners van zorginstellingen, strafinrichtingen, zorgtehuizen en vakantie-huishoudens zijn buiten de steekproef gehouden. Dit geldt ook voor mensen die nog geen permanente verblijfsvergunning hebben.

Potentiële respondenten zijn geselecteerd op basis van een gerandomiseerde steekproef van adressen van privéhuishoudens in Nederland. Deze adressen zijn verkregen via Cendris, een dochterbedrijf van TPG Post. Potentiële respondenten zijn door de interviewer persoonlijk benaderd of via de telefoon. Er is gebruik gemaakt van een grootschalige enquête met vooraf bepaalde vragen, aangevuld met diepte interviews. De data is verzameld door middel van face-to-face interviews en zelf in te vullen vragenlijsten. Computer-Assisted Personal Interviews (CAPI) werden verstrekt aan de primaire respondent. Maximaal vijf familieleden (partner, een ouder, een broer of zus en twee kinderen) van de primaire respondent werden gevraagd een dergelijke vragenlijst in te vullen. De response rate was 45 procent. Uiteindelijk zijn er 8161 interviews gehouden met bruikbare data. De enquêtes werden gehouden van september 2002 tot januari 2004.

Omdat in deze scriptie gebruikt gemaakt wordt van een logistische regressie analyse, moet de totale N gelijk zijn voor alle variabelen. Om dit te bewerkstelligen zijn alle missing scores in de gebruikte variabelen uitgesloten van de analyse. Dit is gedaan door middel van listwise missing selection. Een andere optie zou kunnen zijn om elke missing te vervangen door de gemiddelde score op die variabele (Field, 2005). Dit heeft echter invloed op de echte waarde van de standaardafwijking. Dit wordt erger naarmate het aantal missings relatief meer wordt ten opzichte van de dataset.

Aangezien er sprake is van veel missings, is er gekozen voor listwise missing selection waardoor de N een totaal van 5157 krijgt in dit onderzoek en er 3004 missings zijn.

3.2 Representativiteit

Om de representativiteit van deze steekproef te waarborgen is deze vergeleken met data van Statistics Netherlands voor 2003 in de leeftijdscategorie van 18 jaar tot en met 79 jaar oud. De vergelijking is gemaakt op basis van de volgende karakteristieken: leeftijd, geslacht, samenstelling van het huishouden, regio en mate van urbanisatie. Hiervoor is het sample design gecorrigeerd. De originele sample was gebaseerd op huishouden, niet op personen. Om de gerealiseerde sample om te zetten naar een persoonssteekproef heeft het NKPS deze gewogen, met als maat het aantal leden per huishouden binnen de leeftijdscategorie 18-79 jaar.

Het percentage mannen en vrouwen dat deel heeft genomen aan dit onderzoek verschilt met het percentage van de vergelijkingsgroep. Mannen worden namelijk in deze dataset ondervertegenwoordigd met ongeveer zeven procentpunten. Hoewel mannen normaliter ondervertegenwoordigd zijn in onderzoeken is dit nog meer zo voor het NKPS (Dijkstra et al., 2005). De response rate voor vrouwen was 51 procent en voor mannen 39 procent. Dit zorgt voor een response rate van 45 procent voor de hele steekproef. Deze ondervertegenwoordiging van mannen laat zien dat er een relatief lage response rate is bij dit onderzoek. Dijkstra et al. (2005) nemen aan dat de proporties mannen en vrouwen die benaderd zijn gelijk zijn aan de populatie, gezien de random selectiemethode van adressen en potentiële respondenten. Gezien het verschil in mannelijke en vrouwelijke respondenten stellen zij dat vrouwen niet zijn oververtegenwoordigd maar dat mannen zijn ondervertegenwoordigd in deze dataset.

Wat de leeftijden betreft is het zo dat voor mannen de categorieën tussen 45 en 69 jaar oververtegenwoordigd worden met ongeveer twee tot drie procentpunten. De jongere leeftijdscategorieën worden hier ondervertegenwoordigd variërend van twee tot vier procentpunten. Voor vrouwen is het zo dat de categorieën tussen 35 en 54 jaar oververtegenwoordigd worden met ongeveer anderhalf tot tweeënhalf procentpunten. Zowel de jongere als oudere leeftijdscategorieën worden hier ondervertegenwoordigd variërend van een half tot drie procentpunten.

Voor de samenstelling van het huishouden is het duidelijkste verschil tussen de steekproef en de vergelijkingsgroep te zien bij individuen met kinderen die thuis wonen. Vrouwen, met kinderen die thuis wonen, worden oververtegenwoordigd wanneer zij getrouwd zijn of samenwonen. Vrouwen die alleen wonen zijn het sterkst ondervertegenwoordigd met ruim vier procentpunten. Alleenstaande vaders worden oververtegenwoordigd met bijna zes procentpunten, terwijl getrouwde mannen met

thuiswonende kinderen niet zo sterk oververtegenwoordigd worden als het geval is bij vrouwen, namelijk drieënhalf om bijna zeven procentpunten.

Wat betreft de mate van urbanisatie benadert de gerealiseerde steekproef de verhoudingen van de vergelijkingsgroep vrij goed. Hier worden sterk geurbaniseerd en sterk plattelands het meeste ondervertegenwoordigd met respectievelijk een half en anderhalf procentpunt. De ondervertegenwoordiging van sterk plattelands is hoger dan verwacht. Dit kan een gevolg zijn van ondervertegenwoordiging van deze groep in de steekproef.

Van de vier regio's die zijn onderscheiden wordt het westen het sterkst ondervertegenwoordigd en het oosten het sterkst oververtegenwoordigd met beide bijna vier procentpunten. De ondervertegenwoordiging van het westen is het resultaat van de hoge urbanisatiegraad in het westen. Wanneer geanalyseerd wordt voor mate van urbanisering en regio's blijkt dat deze overeenkomen met de vergelijkingsgroep. De ondervertegenwoordiging van mensen die wonen in geurbaniseerde gebieden is dus het gevolg van een ondervertegenwoordiging van mensen die wonen in het westen.

3.3 Operationalisering

3.3.1 Criminaliteit individu

Of een individu wel of niet crimineel gedrag vertoont is in dit onderzoek de afhankelijke variabele. De variabele wordt in de enquête gemeten door twee vragen. De eerste vraag is: *'Bent u ooit in aanraking geweest met politie (niet voor verkeerscontrole)?'* De respondent kan deze vraag vervolgens beantwoorden met de antwoordcategorieën: *'Nooit gebeurd; Wel gebeurd in laatste 12 maanden; Wel gebeurd, maar langer dan 12 maanden geleden'*. De tweede vraag die wordt gebruikt om het criminele gedrag van een individu te meten is: *'Bent u ooit veroordeeld door een strafrechter?'* Deze vraag wordt met dezelfde antwoordcategorieën beantwoord.

In deze scriptie zullen voor het onderzoeken van crimineel gedrag van het individu beide variabelen samen genomen worden naar een nieuwe dichotome *'ja' 'nee'* variabele om te kijken of het individu wel of niet crimineel is. Deze zal omschreven worden als wel of niet crimineel. Er zal dus ook geen onderscheid worden gemaakt tussen de categorieën *'wel gebeurd in laatste 12 maanden'* en *'wel gebeurd, maar langer dan 12 maanden geleden'*. Deze worden samengenomen naar de categorie *'ja'*. *'Nooit gebeurd'* zal bij de nieuwe variabele *'nee'* worden. Wanneer er sprake is van ofwel in contact met politie geweest, ofwel veroordeeld voor een strafrechter zal dit op de nieuwe variabele *'ja'* worden. Wanneer het antwoord op beide categorieën *'ja'* is, leidt dit uiteraard ook tot *'ja'* op de

nieuwe variabele. In tabel 1 is te zien dat de variabele 'criminaliteit individu' een gemiddelde van .49 heeft, met een standaardafwijking van .22.

3.3.2 Bindingen aan gezin

Er zijn verschillende vragen in de enquête te vinden die het effect op het criminele gedrag van een individu kunnen verklaren. In dit onderzoek worden twee onafhankelijke variabelen onderscheiden: De bindingen van een individu aan zijn gezin en het criminele gedrag van zijn gezin. Om de bindingen van een individu aan zijn gezin te meten, maken wij gebruik van de stellingen: *'De banden tussen de leden van mijn gezin zijn heel hecht,' 'Ons gezin is meer los zand dan een eenheid,' 'We houden elkaar in ons gezin op de hoogte van de belangrijkste gebeurtenissen'* en *'De leden van mijn gezin zijn erg op elkaar betrokken.'* Deze stellingen kunnen door de respondent worden beantwoord door middel van een vijf-punt schaal met de volgende antwoordcategorieën: *'helemaal mee eens; mee eens; niet eens, niet oneens; mee oneens; helemaal mee oneens;'* en wanneer de vraag niet van toepassing is op de respondent volgt *'niet van toepassing'*. Wanneer de respondent *'niet van toepassing'* antwoordt, zal deze als missing worden gerapporteerd.

De vier stellingen zijn aan de hand van een factoranalyse geanalyseerd om deze vervolgens samen te voegen tot één variabele: sociale bindingen aan gezin. Om deze variabele te kunnen maken moet eerst gezorgd worden dat alle vier de stellingen dezelfde richting op gaan, dus dat (1) resulteert in weinig bindingen en (5) resulteert in veel bindingen. Vervolgens zal in de variabele *'bindingen aan gezin'* het gemiddelde van de 4 stellingen worden genomen. Wanneer op een, twee of drie variabelen een missing wordt gegeven zal in plaats van missing het gemiddelde ingevuld worden van de overige stellingen. De samengevoegde vragen zijn door vier gedeeld om zo een minimum en maximum van één tot vijf te maken in plaats van een range van één tot twintig.

Uit de factoranalyse is gebleken dat de vier stellingen samengevoegd mogen worden tot één variabele. Er is een onderlinge correlatie met als laagste score .695. Daarnaast is ook de verklaarde variantie relatief hoog, namelijk 61,4 procent. Om de vier stellingen tot één factor te nemen, moet er een minimale score van .4 zijn voor 'communalities' (Field, 2005). Deze 'communality' meet het percentage van variantie van een gegeven variabele dat verklaard wordt door de factor, en kan geïnterpreteerd worden als mate van betrouwbaarheid van de factor (Field, 2005). Deze komen allen boven de .45 uit waardoor gesteld kan worden dat alle vier de stellingen goed op deze factor laden. Nu er een onderlinge correlatie is vastgesteld moet nog worden bekeken of de stellingen samengenomen mogen worden tot een variabele. Dit is gecontroleerd aan de hand van Cronbach's alpha. Deze geeft een waarde van .786 (n = 5157) wat acceptabel is om van de vier stellingen één variabele te maken. In

tabel 1 is te zien dat de variabele ‘sociale bindingen aan het gezin’ een gemiddelde van 4.39 heeft, met een standaardafwijking van .58.

3.3.3 Crimineel gezin

Het criminele gedrag van het gezin wordt gemeten aan de hand van de volgende twee vragen uit de enquête: *‘Is er bij u in de familie wel eens iemand in aanraking geweest met de politie (geen verkeersovertreding)?’* en *‘Is er bij u in de familie wel eens iemand veroordeeld door de strafrechter?’* Deze vragen worden op eenzelfde manier beantwoord met dezelfde vervolgvragen, namelijk: *‘Ja’* en *‘Nee’*. De vervolgvraag die dan wordt gesteld is: *‘Welk familielid is dat overkomen?’* Indien er vaker iemand in aanraking met de politie is gekomen, dan gaat het hier om de persoon die dit het laatst is overkomen. De antwoordcategorieën bestaan vervolgens uit de volgende lijst: *uw partner, uw vader, uw moeder, uw schoonvader, uw schoonmoeder, uw broer/zus (1e geselecteerde broer of zus bij blok G), uw broer/zus (2e geselecteerde broer of zus bij blok G), uw zoon/dochter (1e geselecteerde kind bij blok G), uw zoon/dochter (2e geselecteerde kind bij blok G), (andere) broer / zus van respondent, (ander) kind van respondent, oom of tante, neef / nicht (kind van broer of zus), neef / nicht (kind van oom of tante), zwager / schoonzus van respondent, kleinkind van respondent, grootouder van respondent, andere familie of andere schoonfamilie, een overleden familielid en wil niet zeggen*. Als de vorige vraag met antwoordcategorie *een overleden familielid* wordt beantwoord, dan volgt de vraag: *‘Welk overleden familielid betreft het hier?’* Hier bestaan de antwoordcategorieën uit: *overleden partner, overleden vader, overleden moeder, overleden schoonvader, overleden schoonmoeder, overleden kind van de respondent, overleden broer of zus van respondent, overleden oom of tante van respondent, overleden neef/nicht (kind van broer of zus) van respondent, overleden neef/nicht (kind van oom of tante) van respondent, overleden zwager/schoonzus van respondent, overleden kleinkind van respondent, overleden grootouder van respondent, overleden andere familie of andere schoonfamilie en wil niet zeggen*.

Bij beide vragen zal in de nieuwe variabele ‘crimineel gezin’ de categorieën *uw vader, uw moeder, uw broer/zus (1e geselecteerde broer of zus bij blok G), uw broer/zus (2e geselecteerde broer of zus bij blok G), uw zoon/dochter (1e geselecteerde kind bij blok G), uw zoon/dochter (2e geselecteerde kind bij blok G), (andere) broer / zus van respondent, (ander) kind van respondent* omgezet worden naar gezinsleden die ‘crimineel’ zijn. Alle overige antwoorden zullen niet-gezinsleden worden die crimineel zijn. Hier worden ook overleden familieleden bij genomen. Indien er sprake is van ofwel in contact met politie geweest, ofwel veroordeeld voor een strafrechter zal dit op de nieuwe variabele *‘ja’* worden. Wanneer zowel sprake is van in contact met politie als veroordeeld voor een strafrechter zal deze *‘ja’* krijgen op de variabele crimineel gezin. In tabel 1 is te zien dat de variabele ‘crimineel gezin’ een gemiddelde heeft van .08, met een standaardafwijking van .28.

3.3.4 Controlevariabelen

De controlevariabelen die in deze scriptie worden gebruikt zijn geslacht, hoogst afgeronde opleiding, partner, religie en leeftijd. Onderscheid op basis van geslacht behoeft hierbij geen uitleg. Wel is in tabel 1 te zien dat geslacht een gemiddelde heeft van .63, dus 63% is vrouw en 37% is man in de gebruikte steekproef, en een standaarddeviatie heeft van .48. De hoogst afgeronde opleiding omvat tien categorieën: ‘*lagere school niet afgemaakt*’, ‘*alleen lagere school*’, ‘*lbo, huishoudschool, ihno*’, ‘*mavo, ulo, mulo*’, ‘*havo, mms*’, ‘*vwo, hbs, atheneum, gymnasium*’, ‘*mbo, kmbo*’, ‘*hbo, kandidaatsexamen*’, ‘*universiteit*’ en ‘*postacademisch*’. De categorieën die in de enquête zijn gebruikt worden op dezelfde manier gebruikt in deze scriptie. In tabel 1 is te zien dat het gemiddelde hiervoor 5.94 is en een standaardafwijking heeft van 2.28. De variabele partner zal bestaan uit *wel een partner* (1) en *geen partner* (0). Hier wordt onder partner verstaan: een persoon waarmee de respondent ten minste drie maanden een relatie heeft, dus ook een echtgenoot of echtgenote. In tabel 1 is te zien dat het gemiddelde hiervoor .85 bedraagt, met een standaardafwijking van .36. Dan is er nog religie. In de enquête is gevraagd of de respondent zichzelf tot een bepaald kerkgenootschap, godsdienst of religie rekende. De respondent kon hierbij kiezen uit elf antwoorden; ‘*geen godsdienst*’, ‘*Rooms-Katholieke kerk*’, ‘*Nederlands-Hervormde Kerk*’, ‘*Gereformeerde Kerk (Synodaal)*’, ‘*overige Gereformeerde kerkgenootschappen*’, ‘*Evangelische kerkgenootschappen*’, ‘*overige christelijke kerkgenootschappen*’, ‘*Islam*’, ‘*Jodendom*’, ‘*Hindoeïsme*’ en ‘*overig*’. In deze scriptie is alleen gekeken naar wel en niet-religieuzen omdat anders de ‘n’ te klein zou worden voor de niet-Rooms Katholieke religies in combinatie met crimineel gedrag. In deze scriptie is religiositeit dan ook gemeten met *niet religieus* (0) en *wel religieus* (1). In tabel 1 is te zien dat het gemiddelde hiervoor .58 is, met als standaardafwijking .49. Als laatste controlevariabele is gekozen voor leeftijd. Bij de enquêtes zijn alleen mensen benaderd met een leeftijd van 18 tot en met 79 jaar. Hier is verder in de scriptie niets aan veranderd. In tabel 1 is te zien dat het gemiddelde voor deze variabele 3.45 is, met een standaardafwijking van 1.44.

Tabel 1. Verdeling variabelen

	N	Bereik	Gemiddelde	Standaardafwijking
Sociale Bindingen binnen een gezin	5157	1 – 5	4.39	.58
Criminaliteit gezin	5157	0 – 1	.08	.28
Crimineel gedrag individu	5157	0 – 1	.49	.22
Geslacht (vrouw)	5157	0 – 1	.63	.48
opleidingsniveau	5157	1 – 10	5.94	2.28
Leeftijd in categorieën	5157	18 – 79	47.02	14.39
Partner (wel)	5157	0 – 1	.85	.36
Religiositeit	5157	0 – 1	.58	.49

Bron: NKPS (2005)

3.5 Methoden

Om de hypothesen te testen is in dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende analyses. Als eerste is aan de hand van t-toetsen een vergelijking gemaakt tussen de verschillende variabelen. Tevens dient dit ter verduidelijking van de data die wordt geanalyseerd. Daarna is aan de hand van een logistische regressieanalyse gekeken of er een verband is tussen de verschillende onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabele. Er is gekozen voor een logistische regressie omdat de afhankelijke variabele een dichotome variabele is (Field, 2005).

Er zijn vier verschillende modellen gemaakt door middel van logistische regressie. In alle vier de modellen is sprake van dezelfde afhankelijke variabele, namelijk crimineel gedrag van het individu. In het eerste model is voor sociale bindingen aan het gezin gekozen als onafhankelijke variabele om criminaliteit van het individu te toetsen. Hier zal dus het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans op het vertonen van crimineel gedrag van het individu worden getoetst. In het tweede model is de criminaliteit van het gezin hieraan toegevoegd om crimineel gedrag van het individu te toetsen. In dit model wordt getoetst of de criminaliteit van het gezin van invloed is op de kans om crimineel gedrag te vertonen voor het individu. In het derde model wordt een interactie variabele toegevoegd aan het model tussen bindingen aan het gezin en criminaliteit van het gezin. In dit model wordt onderzocht of criminaliteit van het gezin van invloed is op het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans om crimineel gedrag te vertonen van het individu. In het vierde model worden hier de controlevariabelen aan toegevoegd om te bekijken of de gevonden effecten deels verklaard kunnen worden door andere factoren.

4. Resultaten

4.1 Beschrijvende statistieken

In deze scriptie wordt zowel onderscheid gemaakt tussen criminele en niet-criminele individuen als criminele en niet-criminele gezinnen. Omdat er uitspraken worden gedaan over criminele en niet-criminele individuen en een vergelijking wordt gemaakt tussen criminele en niet-criminele gezinnen zal voor deze twee variabelen apart een beschrijving van de gebruikte variabelen volgen.

In tabel 2 staat de beschrijvende data van de gebruikte variabelen onderscheiden voor criminele individuen ten opzichte van niet-criminele individuen. In deze tabel worden de gemiddelden van de criminele individuen vergeleken met de gemiddelden van de niet-criminele individuen aan de hand van zeven variabelen; criminaliteit gezin, sociale bindingen aan gezin, geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, het wel of niet hebben van een partner en religiositeit. Op al deze variabelen hebben 251 criminele individuen en 4906 niet-criminele individuen geantwoord.

Wanneer gekeken wordt naar criminaliteit van het gezin, blijkt dat het gemiddelde voor criminele individuen (.23) hoger is dan voor niet-criminele individuen (.07). Dit verschil is significant ($P < .05$). Het bereik op deze variabele gaat van 0 tot 1.

Wat betreft sociale bindingen aan het gezin is een klein verschil te zien. Voor criminele individuen (4.24) is het gemiddelde iets lager dan voor niet-criminele individuen (4.39). Ook dit verschil is significant ($P < .05$). Het bereik op deze variabele gaat van 1 tot en met 5.

Dan zijn er de controlevariabelen. De eerste hiervan is geslacht. Het gemiddelde voor criminele individuen (.38) is significant lager dan het gemiddelde voor niet-criminele individuen (.64) ($P < .05$). Dus er zitten significant minder vrouwen in de groep criminele individuen dan in de groep niet-criminele individuen. Voor leeftijd is het zo dat de criminele individuen gemiddeld jonger zijn (41.23) dan de niet-criminele individuen (47.32), en dit is significant ($P < .05$). Wat betreft opleidingsniveau is te zien dat de groep criminele individuen (5.64) gemiddeld lager is opgeleid dan de groep niet-criminele individuen (5.95); dit is significant ($P < .05$). Voor het wel of niet hebben van een partner is het zo dat criminele individuen (.81) gemiddeld minder vaak een partner hebben dan niet-criminele individuen (.85), maar dit is niet significant ($P > .05$). Als laatste is er nog de variabele religiositeit. Voor criminele individuen (.49) valt te zien dat deze minder vaak religieus zijn dan niet-criminele individuen (.59), dit is significant ($P < .05$).

Tabel 2. Gemiddelden criminele en niet-criminele individuen vergeleken

	Crimineel individu		Niet-crimineel individu		Totaal
	(N = 251)		(N = 4906)		(N = 5157)
	Gemiddelde	SD	Gemiddelde	SD	t-toets
Criminaliteit gezin	.23	.42	.07	.26	.00
Sociale bindingen aan het gezin	4.24	.65	4.39	.58	.00
Geslacht (vrouw)	.38	.49	.64	.48	.00
Leeftijd	41.23	13.08	47.32	14.39	.00
opleidingsniveau	5.64	2.23	5.95	2.29	.032
Partner (wel)	.81	.39	.85	.36	.150
Religiositeit	.49	.50	.59	.49	.004

Bron: NKPS (2005)

In tabel 3 staan de beschrijvende data van de gebruikte variabelen onderscheiden voor criminele gezinnen ten opzichte van niet-criminele gezinnen. In deze tabel worden de gemiddelden van de criminele gezinnen vergeleken met de gemiddelden van de niet-criminele gezinnen aan de hand van zeven variabelen; crimineel gedrag individu, sociale bindingen aan gezin, geslacht, opleidingsniveau, leeftijd, het wel of niet hebben van een partner en religiositeit. Op al deze vragen hebben 430 individuen met een crimineel gezin en 4727 individuen met een niet-crimineel gezin geantwoord.

Wanneer gekeken wordt naar crimineel gedrag individu, blijkt dat het gemiddelde voor individuen uit een crimineel gezin (.14) hoger is dan voor individuen uit een niet-crimineel gezin (.04), en dit is significant ($P < .05$). Het bereik op deze variabele gaat van 0 tot 1.

Bij de variabele bindingen aan gezin is ook een verschil waar te nemen tussen het gemiddelde van individuen uit criminele en individuen uit niet-criminele gezinnen. Voor individuen uit niet-criminele gezinnen (4.40) is het gemiddelde hoger dan voor individuen uit criminele gezinnen (4.23), en dit is significant ($P < .05$). Het bereik op deze variabele gaat van 1 tot en met 5.

Dan zijn er nog de controlevariabelen. De eerste hiervan in de tabel is geslacht. Het gemiddelde voor individuen uit niet-criminele gezinnen (.63) is hetzelfde als voor individuen uit criminele gezinnen (.63). Dit gemiddelde geeft het percentage vrouwen aan. Dit gegeven is echter niet significant ($P > .05$). Voor opleidingsniveau is het zo dat individuen uit niet-criminele gezinnen (5.99) gemiddeld genomen een hoger opleidingsniveau hebben dan individuen uit criminele gezinnen (5.41), dit is significant ($P < .05$). Het bereik op deze variabele gaat van 1 tot en met 10. Wat betreft de leeftijd valt te zeggen dat individuen uit een crimineel gezin (44.70) gemiddeld jonger zijn dan individuen uit een niet-crimineel gezin (47.24), dit is significant ($P < .05$). Deze variabele heeft een

bereik van 18 tot en met 79 jaar. Voor het wel of niet hebben van een partner is te zien dat individuen uit niet-criminele gezinnen (.85) gemiddeld vaker een partner hebben dan individuen uit criminele gezinnen (.81), dit is significant ($P < .05$). Dit is een dichotome variabele die gaat van 0 tot 1 waarbij 1 staat voor wel een partner en 0 voor geen partner. Als laatste is er religiositeit. Individuen uit niet-criminele gezinnen (.59) zijn gemiddeld genomen vaker religieus dan criminele individuen (.52), dit is significant ($P < .05$). Ook dit is een dichotome variabele die gaat van 0 tot 1.

Tabel 3. Gemiddelden criminele en niet-criminele gezinnen vergeleken

	Crimineel gezin		Niet-crimineel gezin		Totaal
	(N = 430)		(N = 4727)		(N = 5157)
	Gemiddelde	SD	Gemiddelde	SD	t-toets
Crimineel gedrag individu	.14	.34	.04	.20	.000
Sociale bindingen aan gezin	4.23	.68	4.40	.57	.001
Geslacht (vrouw)	.63	.48	.63	.48	.861
Opleidingsniveau	5.41	2.40	5.99	2.27	.000
Leeftijd	44.70	12.88	47.24	14.51	.000
Partner (wel)	.81	.39	.85	.37	.035
Religiositeit	.52	.50	.59	.49	.010

Bron: NKPS (2005)

4.2 Verklaring

In tabel 4 worden de vier modellen gegeven die betrekking hebben op het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans op criminaliteit van het individu. Voor alle tests is een alpha-niveau van .05 gebruikt, met een totale N van 5157. Er wordt gebruik gemaakt van een logistische regressie analyse.

In het eerste model in tabel 4 wordt het directe effect getoetst tussen bindingen aan het gezin en crimineel gedrag van het individu. Uit model 1 blijkt dat er een significant effect waar te nemen is tussen bindingen aan het gezin en crimineel gedrag van het individu. Dit significante verband is negatief ($B = -.399$, $df = 1$, $p = .000$). Een verhoogde sociale binding aan het gezin hangt dus samen met een lagere kans om als individu crimineel gedrag te vertonen. Echter bij logistische regressie is de $\text{Exp}(B)$ -waarde, ook wel odds ratio genoemd, een betere manier om de modellen te interpreteren (Field, 2005). De voorspelde odds ratio in model 1 voor sociale bindingen aan het gezin is .671. Dit betekent dat voor elke waarde dat sociale bindingen aan het gezin hoger worden, de odds ratio vermenigvuldigd worden met een factor .671. Ofwel de kans verhouding om wel of geen crimineel gedrag te vertonen is kleiner naarmate de sociale bindingen aan het gezin sterker worden. Dit model

geeft als Nagelkerke's R^2 .009. De Nagelkerke's R^2 benadert de verklaarde variantie zoals die in lineaire regressie bestaat het beste, maar komt niet helemaal overeen en kan dus niet als verklaarde variantie worden gezien (Field, 2005).

In het tweede model in tabel 4 worden de directe effecten getoetst van zowel sociale bindingen aan het gezin als criminaliteit van het gezin op de kans om crimineel gedrag te vertonen van het individu. De variabele sociale bindingen is hier nog steeds een significante voorspeller met een negatief verband ($B = -.346$, $df = 1$, $p = .001$). De odds ratio is iets veranderd naar .707. Dus in model 2 is het zo dat voor elke waarde die het individu voor sociale bindingen aan het gezin erbij krijgt, de odds ratio vermenigvuldigd worden met een factor .707. De eerste hypothese (1) *Individen in een crimineel gezin hebben een grotere kans crimineel gedrag te vertonen dan individuen in een niet-crimineel gezin* wordt in tabel 4 getoetst in model 2. De variabele criminaliteit van het gezin in model 2 in tabel 4 laat een significant effect zien. Dit significante verband is positief ($B = 1.258$, $df = 1$, $p = .000$). Dus het hebben van een crimineel gezin hangt samen met een hogere kans om als individu crimineel gedrag te vertonen. De voorspelde odds ratio in model 2 voor criminaliteit van het gezin is 3.517. Dus voor individuen uit een crimineel gezin wordt de odds ratio vermenigvuldigd met een factor 3.517. De kans verhouding om wel of geen crimineel gedrag te vertonen is groter voor individuen in een crimineel gezin dan voor individuen in een niet-crimineel gezin. Hiermee wordt de eerste hypothese bevestigd. Dit model geeft als Nagelkerke's R^2 .039. Deze waarde is hoger dan die in model 1, wat aangeeft dat de toegevoegde variabele van toegevoegde waarde is om de kans op crimineel gedrag van het individu te voorspellen (Field, 2005).

In het derde model, zoals gegeven in tabel 4, worden de directe effecten van sociale bindingen aan het gezin en criminaliteit gegeven in combinatie met het interactie-effect tussen deze twee variabelen op de kans om crimineel gedrag te vertonen voor het individu. Aan de hand van dit model wordt de tweede hypothese getoetst: (2) *Het verband tussen sociale bindingen en crimineel gedrag van het individu wordt beïnvloed door de criminaliteit van het gezin. Bij niet-criminele gezinnen zullen sterke sociale bindingen leiden tot minder crimineel gedrag; bij criminele gezinnen zullen sterke sociale bindingen leiden tot meer crimineel gedrag.* In model 3 is het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans op het vertonen van crimineel gedrag van het individu significant en is een negatief verband ($B = -.351$, $df = 1$, $p = .003$). De gegeven odds ratio is .704. Het verband tussen criminaliteit van het gezin en de kans om crimineel gedrag te vertonen voor het individu is niet meer significant ($B = 1.187$, $df = 1$, $p = .214$). De gegeven odds ratio voor de variabele criminaliteit van het gezin is 3.279. Het intercept, de constante, geeft de odds ratio voor individuen met waarde 1 voor sociale bindingen aan het gezin, die tevens uit een niet-crimineel gezin komen en is gelijk aan .195. Dat wil zeggen dat voor ieder individu met waarde 1 voor sociale bindingen uit een niet-crimineel gezin die geen crimineel gedrag vertoont, er .195 individuen zijn die wel crimineel gedrag vertonen.

De odds ratio van het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans op het vertonen van crimineel gedrag voor een individu uit een niet-crimineel gezin is .704. Om het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans op het vertonen van crimineel gedrag voor een individu uit een crimineel gezin te berekenen moeten de odds ratio's voor die variabelen vermenigvuldigd worden. Zo is het effect van sociale bindingen aan het gezin voor individuen uit een crimineel gezin ($.704 * 1.017$) .716. Het interactie-effect dat is gebruikt bij deze berekening is echter niet significant ($p = .941$). Als we dan kijken naar de tweede hypothese kunnen we stellen dat deze moet worden verworpen. Dit komt omdat het interactie-effect tussen sociale bindingen aan het gezin en criminaliteit van het gezin niet significant is. Er kan daarom niet gesteld worden dat de criminaliteit van het gezin waarin het individu zit van invloed is op het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans voor een individu om crimineel gedrag te vertonen. Dit model geeft als Nagelkerke's R^2 .039. Die waarde is hetzelfde als in model 2, wat aangeeft dat de toegevoegde variabele niets toe voegt aan het model (Field, 2005).

In het vierde model in tabel 4 is nog een aantal controlevariabelen toegevoegd om te bekijken of met de controlevariabelen de gevonden effecten blijven bestaan. De controlevariabelen die zijn toegevoegd zijn geslacht, leeftijd, opleiding, religiositeit en het wel of niet hebben van een partner. In dit model is het negatieve verband tussen sociale bindingen aan het gezin en de kans op het vertonen van crimineel gedrag voor het individu nog steeds significant ($B = -.292$, $df = 1$, $p = .017$, met als odds ratio .747). Het verband tussen criminaliteit van het gezin ($B = 1.503$, $df = 1$, $p = .126$, met als odds ratio .4495) en de kans op het vertonen van crimineel gedrag van het individu is niet significant, net zoals in model 3. Het interactie-effect tussen sociale bindingen aan het gezin en het hebben van een crimineel gezin zijn ook net als in model 3 niet significant ($B = -.082$, $df = 1$, $p = .721$, met als odds ratio .921).

Verder is te zien dat vrouwen significant een kleinere kans hebben op het vertonen van crimineel gedrag dan mannen ($B = -1.206$, $df = 1$, $p = .000$, met als odds ratio .299). Daarnaast is er een negatief verband tussen leeftijd en de kans op het vertonen van crimineel gedrag ($B = -.038$, $df = 1$, $p = .000$, met als odds ratio .963). Ook het verband tussen opleiding en de kans op het vertonen van crimineel gedrag blijkt een significant negatief verband te zijn ($B = -.103$, $df = 1$, $p = .001$, met als odds ratio .903). Zowel religiositeit ($B = -.191$, $df = 1$, $p = .159$, met als odds ratio .826) en het wel of niet hebben van een partner ($B = -.169$, $df = 1$, $p = .348$, met als odds ratio .845) blijken geen significant effect te hebben op de kans op het vertonen van crimineel gedrag van het individu. De Nagelkerke's R^2 is in dit model gestegen naar .120. Dit geeft aan dat de toegevoegde variabelen veel toevoegen aan het model.

Tabel 4.) Effect van Sociale bindingen aan het gezin op crimineel gedrag van het individu

Variabele	Model 1			Model 2			Model 3			Model 4		
	B-coefficient	S.e.	Exp(B)	B-coefficient	S.e.	Exp(B)	B-coefficient	S.e.	Exp(B)	B-coefficient	S.e.	Exp(B)
Constante	-1.249*	.433	.287	-1.654**	.438	.191	-1.634*	.513	.195	1.277*	.596	3.587
Sociale bindingen aan gezin	-3.99**	.101	.671	-3.46*	.101	.707	-3.51*	.119	.704	-.292*	.123	.747
Criminaliteit gezin				1.258**	.160	3.517	1.187	.956	3.279	1.503	.983	4.495
Interactie Sociale bindingen aan gezin en criminaliteit gezin							.017	.224	1.017	-.082	.231	.921
Geslacht (vrouw)										-1.206**	.137	.299
Leeftijd										-.038**	.005	.963
Opleiding										-.103*	.030	.903
Religiositeit										-.191	.136	.826
Partner (wel)										-.169	.180	.845
Nagelkerke Pseudo R²	.009			.039			.039			.120		

* = $p \leq 0.05$; ** = $p < 0.01$

Bron: NKPS (2005)

5. Conclusie en discussie

Conclusie

In dit onderzoek is geprobeerd meer inzicht te krijgen in het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en in hoeverre dit beïnvloed wordt door de criminaliteit van het gezin. Allereerst is op basis van een theoretisch hoofdstuk een onderzoeksvraag geformuleerd. Daarna zijn verschillende onderzoeken bestudeerd uit de Verenigde Staten, Engeland en Nederland. Vervolgens is aan de hand van data van het NKPS een eigen kwantitatief onderzoek gedaan. De respondenten in de dataset van het NKPS komen uit een gerandomiseerde steekproef uit de Nederlandse samenleving uit de leeftijden van 18-79 jaar. Op basis van de gegeven antwoorden kunnen wij in dit onderzoek 5157 respondenten gebruiken.

Deze studie vult bestaande onderzoeken aan door zich te richten op het effect van criminaliteit van het gezin op het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en criminaliteit van het individu binnen Nederland. De relevantie van dit onderzoek is dat er nog weinig kwantitatief onderzoek is verricht in Nederland naar de effecten van de sociale bindingen binnen het gezin op het criminele gedrag van een individu. Een bekend kwantitatief onderzoek op dit gebied is gedaan door Van de Rakt (2011). Waar Van de Rakt zich in haar onderzoek echter focuste op de invloed van de ouders op het kind, wordt in dit onderzoek ook de invloed van het kind op de ouders meegenomen. Alle gezinsleden, dus ook de broers en zussen, worden in dit onderzoek meegenomen om crimineel gedrag van het individu te verklaren. De gezinsleden worden echter niet individueel besproken, maar worden als één factor, namelijk gezin, besproken.

Binnen de criminologie zijn er verschillende theorieën die verklaren waarom een individu crimineel gedrag vertoont. Een aantal theorieën verklaart crimineel gedrag vanuit het individu zelf. Dit heeft te maken met het Hobbesiaanse beeld dat de mens van nature slecht is. Hierin zit dus een biologische factor verscholen. In navolging van eerder onderzoek over externe factoren die van invloed kunnen zijn op het criminele gedrag van een individu wordt er in dit onderzoek gekeken naar de invloed van de bindingen die een individu heeft aan zijn gezin. Deze bindingen kunnen dus als een individuele factor worden gezien. De differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) en de bindingentheorie van Hirschi (1969) worden in dit onderzoek gebruikt om het verband tussen sociale bindingen aan het gezin en crimineel gedrag van het individu en het effect van criminaliteit van het gezin op dit verband te verklaren. Volgens de differentiële associatietheorie wordt crimineel gedrag aangeleerd binnen de directe omgeving van een individu (Sutherland, 1947). In dit onderzoek wordt binnen de directe omgeving alleen gekeken naar het gezin. De bindingentheorie van Hirschi (1969) wordt in dit onderzoek anders geïnterpreteerd dan de originele theorie. In dit onderzoek is de verwachting dat sterke sociale bindingen niet altijd leiden tot een vermindering in crimineel gedrag, maar juist kunnen leiden tot meer crimineel gedrag. Deze verwachting is gebaseerd op het onderzoek

van Van Schellen (2012). Van Schellen heeft in haar onderzoek aangetoond dat de bindingentheorie van Hirschi (1969) niet altijd op gaat. Zij toonde aan dat meer bindingen aan een partner niet altijd leiden tot minder criminaliteit. Van Schellen deed daarbij onderzoek naar een criminele partner en uit haar bevindingen bleek dat de bindingen aan een criminele partner niet altijd leiden tot minder crimineel gedrag. Dit onderzoek sluit aan bij deze verwachtingen. Waar Van Schellen zich echter focuste op de partner, wordt in dit onderzoek gekeken naar de invloed van het gezin. Dit onderzoek beoogt een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke en wetenschappelijke kennis over dit onderwerp en een aanleiding te zijn voor vervolgonderzoek. De leidende theorie in dit onderzoek is de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947) en maakt daarbij gebruik van de sociale bindingen zoals uitgelegd door Hirschi in zijn bindingentheorie (1969).

De hoofdvraag die in dit onderzoek wordt onderzocht, is: *Wat is het verband tussen de sociale bindingen binnen het gezin en het criminele gedrag van een individu en wordt dit verband beïnvloed door de criminaliteit van het gezin?*. De onderzoeksvraag bespreekt drie variabelen die uitgelegd en getoetst dienen te worden. Er wordt onderzocht of er een moderatie effect is van criminaliteit van het gezin op het verband tussen de sociale bindingen van een individu aan zijn gezin en het criminele gedrag van het individu. Er zijn twee hypothesen in dit onderzoek die met de data van het NKPS getoetst zijn en leiden tot de beantwoording van de hoofdvraag.

De eerste hypothese luidt: (1) *Individuen in een crimineel gezin hebben een grotere kans om crimineel gedrag te vertonen dan individuen in een niet-crimineel gezin*. Deze hypothese is getoetst aan de hand van een logistische regressie analyse en wordt bevestigd door de resultaten. Er blijkt dat individuen uit een crimineel gezin significant vaker crimineel gedrag vertonen dan individuen uit een niet-crimineel gezin. Deze bevindingen kunnen verklaard worden door middel van de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947). Volgens deze theorie wordt crimineel gedrag aangeleerd door mensen die het dichtst in de leefomgeving van het individu staan. Criminelen en niet-criminelen verschillen van nature niet van elkaar, maar doordat de normen en waarden van het gezin worden aangeleerd en overgenomen, zal dit bij criminele gezinnen vaker leiden tot crimineel gedrag van het individu (Sutherland, 1947).

Ook sluit de bevestiging van deze hypothese aan bij bevindingen uit eerder onderzoek. Farrington, Joliffe, Loeber, Stouthamer-Loeber & Kalb (2001) toonden in hun onderzoek al aan dat criminaliteit zich concentreert in families. Zij vonden daarnaast dat criminaliteit wordt overgedragen van generatie op generatie.

Deze intergenerationele overdracht van crimineel gedrag binnen families is ook in Nederland al eerder onderzocht door Van de Rakt (2011). Er werd door Van de Rakt een samenhang gevonden tussen de criminele levens van vaders en hun kinderen. Kinderen die zijn opgegroeid met een

criminele vader hebben een significant verhoogde kans op een veroordeling (Beaver, 2012; Darrington et al., 2001).

De tweede hypothese die in deze scriptie wordt onderzocht, luidt: *(2) Het verband tussen sociale bindingen en crimineel gedrag van het individu wordt beïnvloed door de criminaliteit van het gezin. Bij niet-criminele gezinnen zullen sterke sociale bindingen leiden tot minder crimineel gedrag; bij criminele gezinnen zullen sterke sociale bindingen leiden tot meer crimineel gedrag.* Deze hypothese is ook getoetst door middel van een logistische regressie analyse. De resultaten tonen echter geen significant effect aan en de hypothese kan dus niet worden bevestigd. Er is geen bewijs gevonden dat sterkere sociale bindingen bij niet-criminele gezinnen leiden tot minder crimineel gedrag en bij criminele gezinnen leiden tot meer crimineel gedrag. De hypothese is gebaseerd op zowel de bindingentheorie van Hirschi (1969) als de differentiële associatietheorie van Sutherland (1947). Echter is de bindingentheorie van Hirschi (1969) op een andere manier geïnterpreteerd. Deze andere interpretatie is gebaseerd op onderzoek van Van Schellen (2012).

Een mogelijke verklaring voor het niet bevestigen van deze hypothese is dat de bindingen aan een partner, waar Van Schellen (2012) onderzoek naar doet, een grotere invloed kunnen hebben op het individu bij het aanleren van crimineel gedrag dan de bindingen aan het gezin. Daarnaast kan het zijn dat de bindingen aan vrienden en andere individuen in de omgeving buiten het gezin om van invloed zijn op het criminele gedrag. Sociale bindingen aan vrienden en andere individuen zijn niet terug te vinden in de dataset. Anderzijds kan het te maken hebben met de gebruikte data en analyses. Wanneer de frequentie verschillende vormen van crimineel gedrag beter zou kunnen worden onderzocht zou dit ook tot andere bevindingen kunnen leiden. Ook zou het apart analyseren van het effect van ieder gezinslid tot andere resultaten kunnen leiden.

Er kan echter niet gesteld worden dat de sociale bindingen binnen het gezin niet van invloed zijn op het criminele gedrag van een individu. Eerder onderzoek heeft namelijk al aangetoond dat deze invloed van het gezin er wel is. Zo hebben onder andere Rowe en Farrington (1997) in hun onderzoek aangetoond dat de veroordeling van ouders een sterke invloed heeft op het criminele gedrag van hun kinderen en vonden verder dat er ook een sterke invloed was van crimineel gedrag tussen broers en tussen zussen (Rowe en Farrington, 1997).

Ten slotte is er nog gekeken wat de invloed is van een aantal controle variabelen. Ook deze controle variabelen zijn door middel van een logistische regressie analyse onderzocht. De controlevariabelen die zijn onderzocht, zijn: geslacht, leeftijd, opleiding, religiositeit en het wel of niet hebben van een partner. Er blijkt uit de resultaten dat vrouwen een significant kleinere kans hebben op het vertonen van crimineel gedrag dan mannen. Daarnaast is er een significant negatief verband tussen de leeftijd van een individu en het vertonen van crimineel gedrag. Dit houdt in dat hoe jonger iemand

is, hoe groter de kans is dat dit individu crimineel gedrag vertoont. Ook is er een significant negatief verband tussen opleiding en de kans op het vertonen van crimineel gedrag. Dit houdt in dat hoe lager opgeleid een individu is, hoe groter de kans dat deze persoon crimineel gedrag vertoont. Omdat deze uitkomsten binnen de criminologie al regelmatig zijn onderzocht en worden geaccepteerd worden deze resultaten verder niet toegelicht. Bij religiositeit en het hebben van een partner zijn geen significante resultaten gevonden.

Nu de terugkoppeling naar de onderzoeksvraag: *Wat is het verband tussen de sociale bindingen binnen het gezin en het criminele gedrag van een individu en wordt dit verband beïnvloed door de criminaliteit van het gezin?* De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat er een significant verhoogde kans is op het vertonen van crimineel gedrag, wanneer iemand in een crimineel gezin leeft. Het verband tussen de sociale bindingen binnen een gezin en het criminele gedrag van een individu wordt echter niet beïnvloed door de criminaliteit van het gezin. Dit geldt voor zowel criminele als niet-criminele gezinnen. De theorie dat sociale bindingen aan een crimineel gezin leiden tot crimineel gedrag van het individu gaat voor dit onderzoek dus niet op.

Discussie

Een tekortkoming in dit onderzoek is dat alle verschillende vormen van criminaliteit en in aanraking gekomen met de politie zijn samengenomen tot het wel of niet crimineel zijn. Dit geldt voor zowel criminaliteit van het individu als criminaliteit van het gezin. Er wordt dus geen onderscheid gemaakt in de ernst van het delict of de frequentie van het plegen van delicten terwijl ander onderzoek stelt dat dit belangrijke factoren kunnen zijn voor de overdracht van crimineel gedrag (Beaver, 2012; Nijhof et al., 2007; Van de Rakt, 2011). De frequentie van het plegen van delicten kan namelijk gevolgen hebben voor de overdracht van crimineel gedrag. Wat bij een dataset die meer gericht is op verschillende vormen van criminaliteit en de frequentie van het plegen van delicten mogelijk zou zijn geweest, is om de mate en typen van criminaliteit te onderzoeken en niet slechts naar wel of niet crimineel gedrag te kijken.

Daarnaast is een beperking dat in dit onderzoek het gezin als geheel wordt gebruikt in de analyse. Er wordt dus niet gekeken naar de effecten die bijvoorbeeld de broers hebben op het individu of alleen de moeder. Dit is echter gedaan omdat anders de waarde voor de N te klein zou worden voor alle verschillende gezinsleden. Alleen bij de vaders zou de N nog groot genoeg zijn.

Een andere beperking is dat bij de dataset van het NKPS alleen is gekeken naar mensen die veroordeeld zijn voor het vertonen van crimineel gedrag. Er is echter ook sprake van crimineel gedrag waarbij om diverse redenen geen veroordeling plaatsvindt, maar dit wordt niet in deze dataset

meegenomen. Het is dus niet vast te stellen in hoeverre crimineel gedrag daadwerkelijk wordt overgedragen en in hoeverre een veroordeling van invloed is op het overdragen van crimineel gedrag. Uit deze dataset kan dus niet worden bekeken in hoeverre er sprake is van overdracht van crimineel gedrag voor niet-veroordeelden. Een dataset die gebruik maakt van zelfrapportage wat betreft crimineel gedrag zou hier een positieve bijdrage aan kunnen leveren.

Gezien de resultaten van dit onderzoek kan worden gesteld dat sociale bindingen aan het gezin een direct effect hebben op crimineel gedrag van het individu. Er is gebleken dat nog weinig onderzoek is gedaan naar het effect van bindingen aan het eigen criminele gezin op crimineel gedrag van het individu. Dit kan belangrijk zijn voor de overdracht van crimineel gedrag. Dit onderzoek is dus vernieuwend als het gaat om de invloed van bindingen aan het eigen criminele gezin op crimineel gedrag van het individu en een aanvulling op eerder onderzoek dat keek naar de invloed van bindingen aan criminele vrienden (Sampson & Laub, 1993) en criminele partners (Van Schellen, 2012). Waar Van Schellen (2012) de theorie, dat bindingen aan een criminele partner leidt tot crimineel gedrag van het individu bevestigd zag worden, wordt de hypothese in dit onderzoek verworpen. Dit kan worden verklaard doordat in deze scriptie de variabele criminaliteit zeer algemeen van aard is voor zowel criminaliteit van het gezin als criminaliteit van het individu. Ook zou het kunnen zijn dat partnereffecten sterker zijn dan effecten van gezinsleden.

Een sterkte aan dit onderzoek is de representativiteit en de grootte van de dataset. In tegenstelling tot andere onderzoeken is niet alleen gekeken naar criminelen maar naar een representatieve dataset van de gehele samenleving. Daarnaast zijn de gegevens verzameld door middel van zelf in te vullen geanonimiseerde enquêtes wat bijdraagt aan een vermindering van sociaal wenselijke antwoorden. Dit kan wel het geval zijn bij bijvoorbeeld een interview. Ook zijn de meeste eerdere onderzoeken kwalitatief van aard (Hirschi, 1969; Farrington & Rowe, 1997; Sampson & Laub, 1993). Meer kwantitatief onderzoek kan een bijdrage leveren aan de bevindingen.

Wat verder een voordeel is aan dit onderzoek is dat bij voorgaand onderzoek vooral is gekeken naar criminaliteit van zonen (Farrington et al., 2001; Sampson & Laub, 2003), invloed van de vader (Sampson & Laub, 1993) en beide ouders op hun kinderen (Bijleveld & Wijkman, 2009; Farrington & Rowe, 1997; Thornberry et al., 2003; Thornberry et al., 2009). Wij kijken echter naar het gehele gezin en niet alleen naar de vader of moeder. Vernieuwend hierbij is het gebruik van de interpretatie van de bindingentheorie van Hirschi zoals Van Schellen (2012) die ook in haar proefschrift heeft gebruikt.

Voor vervolgonderzoek kan het interessant zijn om bij onderzoek naar de invloed van het gezin op het individu te controleren voor sociale bindingen aan niet-familieleden, zoals vrienden of collega's. Daarnaast zou aan de hand van een meer specifieke dataset over verschillende vormen van

criminaliteit en frequentie van het plegen van delicten betere resultaten kunnen worden gehaald. Aangezien in dit onderzoek gebruik is gemaakt van een dataset met één meting kan geen causaliteit vastgesteld worden. Om dit wel te kunnen is het nodig om een dataset te gebruiken met meerdere meetmomenten, bijvoorbeeld longitudinaal onderzoek waarbij kinderen vanaf jonge leeftijd worden gevolgd. Daarnaast zou er nog onderzoek gedaan kunnen worden naar andere negatieve gevolgen van sociale bindingen aan criminaliteit van het gezin op bijvoorbeeld schoolprestaties of schooluitval, kansen op de arbeidsmarkt en kansen op de huwelijksmarkt.

De bevindingen uit dit onderzoek kunnen waardevol zijn voor toekomstig beleid ten behoeve van de vermindering van criminaliteit. Ten eerste kan hulp worden geboden aan veroordeelde ouders bij de opvoeding van hun kinderen. Uit dit onderzoek is gebleken dat individuen uit een crimineel gezin een grotere kans hebben om zelf ook crimineel gedrag te vertonen. Een organisatie zoals de kindbescherming of andere maatschappelijke organisaties zouden kunnen onderzoeken of ouders die veroordeeld zijn of uit een criminele familie komen in staat zijn om adequaat te reageren op delinquent of afwijkend gedrag van hun kinderen. Op deze manier kunnen ouders opvoedingsstrategieën leren en hun kwaliteiten op dit gebied verbeteren ten behoeve van het kind. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat opleidingsniveau een significante voorspeller is voor de kans op het vertonen van crimineel gedrag. Om criminaliteit in de samenleving tegen te gaan lijkt dit dus een belangrijk speerpunt om beleid op te voeren om het opleidingsniveau te verhogen.

6. Referenties

- Acock, A. C. & Bengtson V. L., (1978). On the relative influence of mothers and fathers: a covariance analysis of political and religious socialization, *Journal of marriage and family*, 40, 519-530.
- Adorno, T. W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D.J. & Sanford, R. N., (1950). *The Authoritarian Personality*. New York: Harper.
- Agnew, R. (1991). A longitudinal test of social control theory and delinquency. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 28, 126-156.
- Apel, R., Blokland, A. A. J., Nieuwbeerta, P., & Van Schellen, M. (2010). The Impact of First-Time Imprisonment on Marriage and Divorce: A Matched Samples Comparison in a Dutch Conviction Cohort. *Journal of Quantitative Criminology*, 26, 269-300.
- Axinn, W. G. & Thornton, A., (1993). Mothers, children and cohabitation: the intergenerational effects of attitudes and behavior, *American sociological review*, 58, 233-246.
- Beaver, K.M. (2012). The familial concentration and transmission of crime. *Criminal Justice and Behavior*, 40: 139-155.
- Becker, G. (1993). Economic way of looking at behavior *Journal of Political Economy*, 101, Chicago Press.
- Bekkers, R., (2007). Intergenerational transmission of volunteering, *Acta sociologica*, 50, 99-114.
- Bengtson, V. L., (1975). Generation and Family Effects in Value Socialization, *American Sociological Review*, 40, 358-71.
- Besemer, S., Van der Geest, V., Murray, J., Bijleveld, C., Farrington, D.P. (2011). The relationship between parental imprisonment and offspring offending in England and the Netherlands, *The British Journal of Criminology*, 51, 413-437.
- Besemer, S., & Farrington D. P., (2012). Intergenerational transmission of criminal behaviour: Conviction trajectories of fathers and their children, *European Journal of Criminology*, 9, 120-141.
- Besjes, G. & Van Gaalen, R. (2008). Jong geleerd, fout gedaan? *Bevolkingstrends*, 2, 23-31
- Bijleveld, C. C., & Wijkman, M. (2009). Intergenerational continuity in convictions: A five-generation study. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 19, 142-155.

Blokland, A. A. J., & Nieuwebeerta, P. (2005). The Effects of Life Circumstances on Longitudinal Trajectories of Offending. *Criminology*, 43, 1203-1240.

Chodorow, N., (1978). *The Reproduction of Mothering*. Berkeley: University of California Press.

Church, W. T., Warton, T. & Taylor, J. K. (2009). An examination of differential association and social control theory: family systems and delinquency, delinquency, *Youth violence and juvenile justice*, 7, 3-15.

Dijkstra, P. A., M. Kalmijn, T.C.M. Knijn, A.E. Komter, A.C. Liefbroer, & C.H. Mulder (2005). Codebook of the Netherlands Kinship Panel Study, a multi-actor, multi-method panel study on solidarity in family relationships, Wave 1. *NKPS Working Paper No. 4*. The Hague: Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute.

Dugdale, R. L. (1887). *"The Jukes": A study in crime, pauperism, disease, and heredity*. New York, NY: Putnam.

Engels, F., (1967). *The Origin of the Family, Private Property, and the State*. New York: International Publishers.

Farrington, D. P. (2010). Families and crime. In J. Q. Wilson & J. Petersilia (Eds.), *Crime and public policy*, 130-157. New York, NY: Oxford University Press.

Farrington D.P., Barnes G., Lambert S. (1996). The concentration of offending in families. *Legal and Criminological Psychology* 1: 47–63.

Farrington, D. P., Jolliffe, D., Loeber, R., Stouthamer-Loeber, M., & Kalb, L. M. (2001). The Concentration of Offenders in Families, and Family Criminality in the Prediction of Boys' Delinquency. *Journal of Adolescence*, 24, 579-596.

Ferguson, T. (1952). *The young delinquent in his social setting: A Glasgow study*. London, UK: Oxford University Press.

Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: Sage Publications.

Frisell, T., Lichtenstein, P. & Långström, N., (2011). Violent crime runs in families: a total population study of 12.5 million individuals, *Psychological Medicine*, 41, 97-105.

Giordano, P. (2010). *Legacies of crime: A follow-up of the children of highly delinquent girls and boys*. Cambridge: University Press.

- Glass, J., Bengtson V. L. & Dunham, C. C., (1986). Attitude similarity in three-generation families: socialization, status inheritance or reciprocal influence?, *American sociological review*, 5, 685-698.
- Glueck, S., Glueck, E. (1950). *Unraveling Juvenile Delinquency*. New York: The Commonwealth Fund.
- Gottfredson, M. R., Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hobbes, T. (1983). *De Cive*, Oxford: Clarendon Press.
- Hobbes, T. (1968). *Leviathan*. Penguin Books, editie C.B. Macpherson.
- Junger, M., Greene, J., Schipper, R., Hesper, F. & Estourgie, V., (2013). Parental criminality, family violence and intergenerational transmission of crime withing a birth cohort, *European Journal on Criminal Policy and Research*, 19, 117-133.
- Junger-Tas, J., (2009). The prevention of delinquent behavior, *Reforming Juvenile Justice* 8: 125-145.
- Junger-Tas, J., & Haen-Marshall, I. (1999). The self-report methodology in crime research: strength and weaknesses, *Crime and Justice*, 25, 291–367.
- Kronman, A.T. (1985). Contract law and the state of nature, *Journal of law, economics, and organization*, 1 (1).
- Lanier, M.M., & Henry, S. (1998). *Essential criminology*. Boulder, CO: Westview Press.
- Matsueda, R.L. (1982). Testing Control Theory and Differential Association: A Causal Modeling Approach, *American Sociological Review*, Vol. 47, No. 4, pp. 489-504.
- Murray, J., Loeber, R. & Pardini, D., (2011). Parental involvement in the criminal justice system and the development of youth theft, marijuana use, depression and poor academic performance, *Criminology*, 50, 255-302.
- Nijhof, K. S., Engels, R. C. M. E., Wientjes, A. M. & de Kemp, R. A. T. (2007). Crimineel gedrag van ouders en kinderen. *Pedagogiek*, 27, 1
- Parsons, T. & Bales, R., (1955). *Family, Socialization, Interaction Process*. Glencoe, IL: Free Press.

- Rowe, D. C. & Farrington, D. P. (1997). The Familial Transmission of Criminal Convictions. *Criminology*, 35, 177-201.
- Sampson, R.J., Laub, J.H. (1993). *Crime in the Making: Pathways and Turning Points through Life*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Sampson, R. J. & Laub, J. H., (2003). *Shared Beginnings, Divergent Lives. Delinquent Boys to Age 70*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Schochet, G. J. (1967). Thomas Hobbes on the family and the state of nature, *Political Science Quarterly*, Vol. 82, No. 3, pp. 427-445.
- Smith, T. E. (1983). Parental Influence: A Review of the Evidence of Influence and Theoretical Model of the Parental Influence Process, *Research in Sociology of Educational Socialization*, 4, 13-45.
- Smith, T. E., (1988). Parental Control Techniques: Relative Frequencies and Relationships with Situational Factors, *Journal of Family Issues*, 9, 155-76.
- Sociaal Cultureel Planbureau (2011). *De sociale staat van Nederland*, Den Haag.
- Sutherland, E.H. (1947). *Principles of criminology*. 4th ed. Philadelphia: J.B. Lippincott.
- Thomas, W. I. & Znaniecki, F., (1958). *The Polish Peasant in Europe and America*. New York: Dover.
- Thornberry, T. P., Freeman-Gallant, A., Lizotte, A. J., Krohn, M. D., & Smith, C. A. (2003). Linked lives: The intergenerational transmission of antisocial behavior. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 31, 171–184.
- Thornberry, T. P., Freeman-Gallant, A. & Lovegrove, P. J., (2009). The impact of parental stressors on the intergenerational transmission of antisocial behavior, *Journal of youth and adolescence*, 38, 312-22.
- Thornberry, T.P. & Krohn, M.D. (2005). Applying Interactional Theory to the Explanation of Continuity and Change in Antisocial Behavior. David P. Farrington (ed.) *Integrated Developmental and Life-Course Theories of Offending*, New Brunswick, NJ: Transaction Publishers 183-209.
- Van de Rakt, M.G.A. (2011). *Two Generations of Crime: The intergenerational Transmission of Criminal Convictions over the Life Course*. Nijmegen: Ipskamp Drukkers.

Van de Rakt, M., Nieuwbeerta, P. & De Graaf, N. D., (2008). Like father like son: the relationship between conviction trajectories of fathers and their sons and daughters, *British Journal of Criminology*, 48, 538-556.

Van Schellen, M. (2012). *Marriage and crime over the life course: The criminal careers of convicts and their spouses*. Utrecht University, Enschede: Ipskamp Drukkers.

Vold, G. B. & Bernard, T. J. (1986). *Theoretical Criminology*. 3rd ed. New York: Oxford University Press.

Wong, T., Bijleveld, C. & Slotboom, A., (2009). Van probleemmeisje naar delinquente vrouw?: Criminele carrières van residentieel behandelde meisjes, van 12 tot 32 jaar, *Tijdschrift voor Criminologie*, 51 (3).